

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 3 9 1 0

9 17713305000003

VOJNOOBAVJEŠTAJNA BOJNA HKoV-a

NASTAVAK ČETVEROGODIŠNJE USPJEŠNE SURADNJE

RAZGOVOR

Davido Seagle i
kapetan fregate
Karl Garcia

Čvrsta
osnova za
unapređivanje
standarda

AMFIBIJSKI BRODOVI - ODGOVOR NA DANAŠNJE IZAZOVE I ZADAĆE (I. DIO)

KONFERENCIJA ZA NOVINARE U
ZAPOVJEDNIŠTVU HRZ-a I PZO-a

UZROKE PADA
ZRAKOPLOVA ISTRAŽIT ĆE
NEOVISNO POVJERENSTVO

MEKSIKO OBILJEŽIO 200. OBLJETNICU
POČETKA BORBE ZA SLOBODU

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

LONDON

PIROTEHNIČKI REKORDER

Ne znamo je li britanski dočasnik Karl Ley gledao film "Narednik James", ali sigurno je da ima poprilično stručnih dodirnih točaka s glavnim junakom. Naime, od 5. rujna 2009. do 14. ožujka 2010., dakle u samo pola godine, taj pirotehničar je u afghanistanskoj provinciji Helmand je izjavio odlikovani Ley.

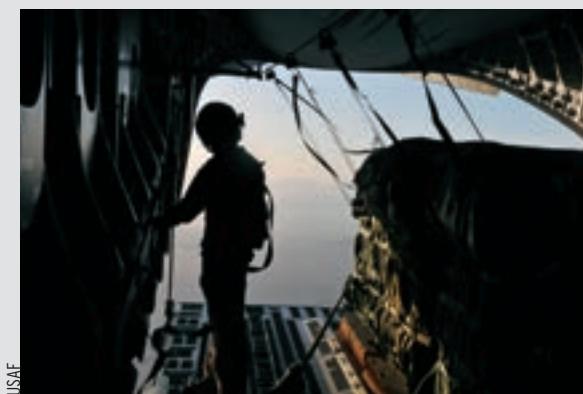

Mod UK

WASHINGTON

POHVALE MOBILNOM TIMU

Mobilni tim Ministarstva obrane SAD-a proteklih je dana ovjenčan nizom pohvala najviših vojnih dužnosnika. Naime, podvučena je crta pod izvršenu zapovijed predsjednika Obama o upućivanju dodatnih vojnika u Afganistan. Mobilni tim, koji uključuje Zapovjedništvo za transport, Zapovjedništvo za zračnu mobilnost i 618. središte za zračne i svemirske operacije bio je glavni organizator transporta. Nakon devet mjeseci, prevezeno je više od 30 000 vojnika, a samo u prvih mjesec dana od zapovijedi prebačeno je više od 11 i pol tona opreme. Ukupno je padobranima u Afganistan spušteno više od 20 milijuna tona tereta. Dodatne pohvale donijela je činjenica da su Amerikanci istodobno prevezli i znatnu količinu pomoći za nastrandale u potresu na Haitiju, kao i u poplavama u Pakistanu. Također, uspješno je organiziran i premještaj trupa iz Iraka.

USAF

Ministère de la Défense

PARIZ

SMANJENJE, ALI I RAST PRORAČUNA

Francuska je vlada 29. rujna objavila da će se u sljedeće tri godine potrošnja obrambenog sustava smanjiti za otprilike 3,6 milijardi eura u odnosu na prije predviđene brojke. Unatoč smanjenju, proračun za obranu će svake godine rasti, za razliku od drugih francuskih resora. Dio ušteda omogućit će odgoda nadogradnje i konverzije lovca-bombardera Mirage 2000-D, kao i narudžbe 14 višenamjenskih zrakoplova MRTT, te odgoda nekih dijelova programa modernizacije francuske vojske Scorpion.

WASHINGTON

BOGATSTVO ZA JEDAN ZRAKOPLOV

Sudeći po vijesti koju je američka Agencija za obrambeno-sigurnosnu suradnju 24. rujna predstavila Kongresu, Kuvajčani se spremaju za rekordnu kupnju. Za ratno zrakoplovstvo svoje naftom bogate države žele nabaviti transportni avion Boeing C-17 Globemaster III, te pripadajuće dijelove, opremu i logističku potporu. Cijeli paket vrijedan je otprilike 693

milijuna dolara, s time da se zasad ne spominje mogući offset. Brojka izgleda zastrašujuće, no ona uključuje rezervni motor, sustave za obranu i izbjegavanje projektila, troškove prijevoza, opskrbu gorivom, navigacijsku opremu, dijelove za popravak i zamjenu, obuku osoblja kao i vježbovnu opremu, publikacije i tehničke podatke te ostalu logističku potporu.

LONDON

WALL UMJESTO RICHARDSA

Od sredine rujna, britanske OS imaju novog načelnika glavnog stožera kopnene vojske. Riječ je o generalu zbora Peteru Wallu, koji je preuzevši dužnost rekao da je "doći na čelo vojske u ovo kritično vrijeme velika povlastica". Dodao je i da se veseli izazovima koji ga čekaju. Dosadašnji načelnik grane, general David Richards, prijeći će na mjesto načelnika glavnog stožera OS-a potkraj godine, čim aktualni načelnik, zrakoplovni maršal Jock Stirrup ode u mirovinu.

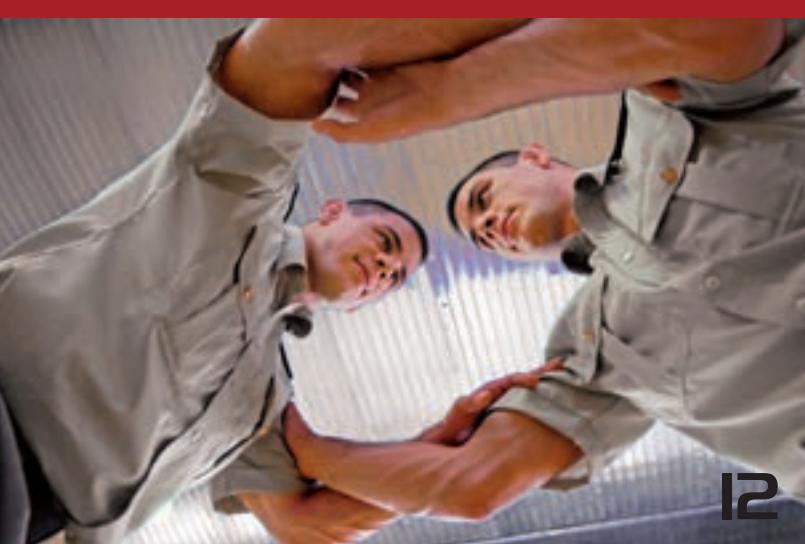
Mod UK

4

Uzroke pada zrakoplova istražit će neovisno povjerenstvo

"Prilikom pada aviona, piloti su reagirali vrhunski profesionalno i stručno, uspjeli su iskočiti i spasili su svoje živote", ustvrdio je general Bagarić. Odmah nakon nesreće osnovano je pетeročlano istražno povjerenstvo koje je imenovao ministar obrane. Povjerenstvo se odmah uputilo na mjesta pada zrakoplova i provode istražne radnje a prvo izvješće trebalo bi biti načinjeno za nekoliko dana...

12

Poručnici OSRH i hrvači svjetske klase

Uz hrvanje, braća Žugaj žele i dalje razvijati vojničku karijeru. "Svaki časnik treba kontinuirano obnavljati svoje obrazovanje, znanja i vještine. To vam je kao hrvački trening - što više trenirate, imate bolje rezultate", slažu se blizanci, hrvači svjetske klase i poručnici OSRH

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

10

MORH I OSRH

- 6 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Treća razina obuke za trenere komunikacijskih vještina
- 7 **NATO**
EADRCC - pomoć u slučajevima katastrofa
- 8 **RAZGOVOR**
Čvrsta osnova za unapređivanje standarda
- 14 **16. PRVENSTVO OSRH U STRELJAŠTVU**
Dva državna rekorda i dominantni ZOD
- 15 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Počinje služenje petog naraštaja dragovoljnih ročnika
- 16 **MEĐUNARODNA SURADNJA**
Međunarodna vojna vježba LOGEX 10

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJNA TEHNIKA**
Amfibijiski brodovi - odgovor na današnje izazove i zadaće (I. dio)
- 27 **SVIJET**
Meksiko obilježio 200. obljetnicu početka borbe za slobodu

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK**
Malaja 1948.- 1960.
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Dokumenti o napadnim operacijama JNA i pobunjenih Srba u Dalmaciji 1991. (II. dio)
- 33 **POZDRAV DOMOVINI**
Ne kajem se
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Prenosni oltar iz Domovinskog rata

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Nesreća se dogodila tijekom zauzimanja položaja za drugi borbeni val, kada su trebali upotrijebiti rakete. Preko radioveze čuli su se povici "iskači, iskači!" i uslijedio je zvuk dviju eksplozija, nakon kojih se vidio gusti dim... "Prilikom pada aviona, piloti su reagirali vrhunski profesionalno i stručno, uspjeli su iskočiti i spasili su svoje živote", ustvrdio je general Bagarić. Odmah nakon nesreće osnovano je pteročlano istražno povjerenstvo koje je imenovao ministar obrane. Povjerenstvo se odmah uputilo na mesta pada zrakoplova i provode istražne radnje a prvo izvješće trebalo bi biti načinjeno za nekoliko dana...

Uzroke pada zrakoplova istražit će neovisno povjerenstvo

U Zapovjedništvu HRZ-a i PZO-a u vojarni "Pleso" 24. rujna je održana konferencija za novinare u povodu pada dvaju zrakoplova OSRH-a tipa MiG-21. Okupljenim predstavnicima medija

obratili su se zapovjednik HRZ-a i PZO-a general-bojnik Vlado Bagarić, načelnik Odjela za logistiku HRZ-a i PZO-a brigadir Ivica Vidović i voditelj Odsjeka za operativne poslove 91. zrakoplovne baze

pukovnik Nikola Mostarac. Govoreći o samom obučnom događaju, što se od 20. do 23. rujna provodio na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik", general Bagarić je rekao da su piloti provodili vježbe gađanja, raketiranja

i bombardiranja ciljeva na zemlji zrakoplovima MiG-21 (21. do 23. rujna) i raketiranja istih ciljeva helikopterima Mi-171Sh (20. rujna). Avioni su gađali topom od 23 mm, nevođenim raketama od 57 mm i vježbovnim, cementnim aviobombama težine 250 kg. Prva dva dana uvježbavanja s lovačkim zrakoplovima prošla su iznimno uspješno. Svakoga dana provođena su tri izlaza s po četiri MiG-a-21 i u svakom su izlazu u letjelicama bile druge posade, koje su dobile visoke ocjene.

Posljednjeg, trećeg dana uvježbavanja vojni poligon su posjetili visoki dužnosnici MORH-a i OSRH-a kako bi promatrali vježbu. Prema riječima generala Bagarića, prvi izlaz završen je uz iznimno dobre rezultate. Uslijedila je prezentacija opremljenosti transportnih helikoptera za akcije medicinskog prijevoza i akcije potrage i spašavanja. Ta dva helikoptera služila su i za osiguranje obučnih događaja. Nakon prezentacije uslijedio je drugi izlaz MiG-ova, uz povoljne vremenske uvjete. U sklopu prvog borbenog vala izvršeno je gađanje bombama, a nesreća se dogodila tijekom zauzimanja položaja za drugi borbeni val, kada su trebali upotrijebiti raketu. Uzvanici, uključujući i generala Bagarića, koji su se nalazili na jednoj od promatračica na poligonu, tada su preko radioveze čuli povike "iskači, iskači!" i uslijedio je zvuk dviju eksplozija, nakon kojih se video gusti dim. S mjesta na kojem su se nalazili promatrači u trenutku nesreće bilo je nemoguće vidjeti zrakoplove.

"Prilikom pada aviona, piloti su reagirali vrhunski profesionalno i stručno, uspjeli su iskočiti i spasili su svoje živote", ustvrdio je Bagarić. Vrlo brzo dužnosnici su otisli na mjesta pada oba aviona

i od civilne policije saznali da je i jedna civilna osoba ozlijedena. U ogulinsku bolnicu, kamo je prevezena nesretno stradala Marija Klipa, uputili su se general Bagarić, zamjenik načelnika GSOSRH-a general-pukovnik Slavko Barić i državni tajnik Mate Raboteg, koji je uime MORH-a i OSRH-a ponudio svu moguću potporu i pomoć nesretno stradaloj ženi. General Bagarić i ovom je prilikom izrazio žaljenje zbog stradanja civilne osobe i zaželio joj brzi oporavak.

**General-bojnik Vlado Bagarić,
zapovjednik HRZ-a i PZO-a**

Prvo izvješće povjerenstva za nekoliko dana

Odmah nakon nesreće, osnovano je pteročlano istražno povjerenstvo koje je imenovao ministar obrane, na čelu s glavnim vojnim zrakoplovnim istražiteljem Goranom Strmečkim, rekao je zapovjednik HRZ-a i PZO-a. Prema utvrđenom postupku, članovi povjerenstva odmah su se s kompletom opremom uputili na mjesta pada i provode istražne radnje. Povjerenstvo je samostalno i neovisno i nitko nema pravo utjecati na njegov rad. I u HRZ i PZO je osnovano stručno tijelo koje

može biti na usluzi povjerenstvu, ali isključivo na njegov zahtjev. Rad povjerenstva nije vremenjski određen i zavisi od poznatih činjenica. Prvo izvješće trebalo bi biti načinjeno za nekoliko dana, nakon čega se rad nastavlja dok se uzroci pada ne otkriju točno i detaljno.

General Bagarić je odbio iznijeti bilo kakva špekuliranja o uzrocima nesreće, sve činjenice službeno će utvrditi povjerenstvo nakon cjelovite istrage i uvida.

U odgovoru na pitanje o zrakoplovima MiG-21 u sastavu HRZ-a i PZO-a, general je rekao da ih je u sastavu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva do nesreće bilo 12, godišta proizvodnje od 1972. do 1980. godine. Na njima je godine 2003. napravljen generalni remont, koji je stajao oko 10 milijuna američkih dolara za sve zrakoplove. U operativnoj uporabi mogu biti do godine 2013. dio do travnja, a dio do studenog te godine. Svi se održavaju prema točno propisanom postupku. Nijednim zrakoplovom koji nije sto postotno ispravan ne može se koristiti u letačkim zadaćama. U stanju ispravnosti prosječno se održavalo od 50 do 70% ukupnog broja zrakoplova. Do nesreće HRZ i PZO imao je osam MiG-ova u letnom stanju. Sada ih je šest i zadaće nadzora i zaštite zračnog prostora Republike Hrvatske normalno se provode.

Svi piloti lovačkih zrakoplova HRZ-a i PZO-a odabrani su kao kvalitetni po svim karakteristikama. Trenutačno ih u lovačkoj eskadrili ima 12 i još ih šest čeka preobuku za let u MiG-u. Sustav školovanja po kojemu se s Pilatusa pilote transferira na MiG-ove dosad nije pokazao nikakve negativnosti, piloti su među najboljima u HRZ-u i PZO-u, rekao je general Bagarić. ■

Dan Kapelaniјe u vojarni "Zemunik"

U nazočnosti načelnika stožera 93. zrakoplovne baze brigadiра Darka Brajkovića, zapovjednika postrojbi, umirovljenih dje-latnika, predstavnika udruga iz Domovinskog rata i pripadnika OSRH-a, 29. rujna u vojarni "Zemunik" obilježen je Dan zaštitnika kapelaniјe Svetog Gabrijela Arhanđela. Misu je predvodio kapelan vojne kapelaniјe Svetog Nikole Biskupa iz Pomorske baze Split fra Jozo Mravak u koncelebraciji s don Branimirom Projićem, vršiteljem dužnosti kapelaniјe Svetog Gabrijela Arhanđela, te župnicima iz župa Zadarske nadbiskupije.

U nadahnutoj propovijedi fra Jozo Mravak je istaknuo značenje i poruku koju Arhanđeo Gabrijel upućuje svima nama. "Gabrijel znači Božja snaga i Božji poslanik. Marija je čula njegov glas, glas navjestitelja. Taj bi navještaj trebao odzvanjati i u našim srcima i dušama", naglasio je fra Mravak. "Budite Božji poslanici i snaga u svojim obiteljima, postrojbi i svom hrvatskom narodu, budite Gabrijeli današnjice prepoznatljivi po svjedočenju ljubavi, nesebičnosti i bespriječnosti", poručio je okupljenim vjernicima o. Mravak. Misno slavlje uveličao je župni zbor iz Radovina koji je starohrvatskim narodnim

napjevima zadarskog kraja približio bogatu baštinu crkvenog pjevanja.

Na kraju misnog slavlja fra Jozo Mravak posebno se prisjetio i srdačno pozdravio o. Ivu Topalovića, kapelana vojne kapelaniјe u vojarni "Zemunik" koji od početka rujna ove godine skrbí o duhovnim potrebama naših vjernika vojnika i policajaca u mirnovnoj misiji u Afganistanu (ISAF).

M. KARAĆIĆ

Treća razina obuke za trenere komunikacijskih vještina

U Regionalnom komunikacijskom trening centru u Skopju (Makedonija) od 20. do 24. rujna održana je treća razina obuke za trenere komunikacijskih vještina (Train the trainers – level 3) na kojoj su, uz predstavnike odnosa s javnošću ministarstava obrane i oružanih snaga Makedonije, Bosne i Hercegovine i Srbije, sudjelovali i predstavnici Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a, zamjenik načelnika Službe pukovnik Dražen Jonjić, načelnica Odjela informiranja Emina Lišić te časnik za odnose s javnošću HRM-a, kapetan fregate Francois Buj. Sudjelovanje predstavnika MORH-a na ovom tečaju započelo je potkraj 2009., a cilj tečaja je obuka budućih trenera komunikacijskih vještina, odnosno osoba koje se bave odnosima s javnošću u ministarstvima obrane i oružanim snagama kako bi postali certificirani treneri za komunikacijske vještine.

Teme treće razine obuke odnose su se na razumijevanje rada medijskih redakcija i novinara, pripreme za televizijski inter-

vju, krizno komuniciranje i komuniciranje prema NATO-ovim standardima. Obuka se provodi uz potporu norveškog ministarstva obrane, a projekt edukacije vodi Katrin Adair, bivša norveška televizijska producentica. Na trećoj razini edukacije o ulozi odnosa s javnošću u oružanim snagama, razumijevanju rada medija, kao i o oblicima kriznog komuniciranja govorio je i kanadski akademski savjetnik za Kanadski obrambeni centar za odnose s javnošću Timothy Dunne, dok je o komuniciranju prema NATO standardima govorio bivši voditelj Ureda za odnose s javnošću NATO-ova Zapovjedništva za mornaričke

snage u Napulju Franco Veltri.

U sklopu obuke priređen je i posjet televizijskog kući ALSAT u Skopju koja emitira program na nacionalnoj razini na albanskom i makedonskom jeziku. Glavna zadaća televizije ALSAT jest približiti makedonskoj javnosti tradiciju i kulturu albanske nacionalne manjine u Makedoniji. Polaznici tečaja mogli su se tijekom posjeta ovoj televiziji-

skog kući upoznati s dnevnim ritmom rada informativne redakcije, načinima pripreme novinarskih priloga, kao i odnosu novinara s časnicima za odnose s javnošću u obrambenom sektoru.

Obuci za trenere komunikacijskih vještina u prve dvije razine pristupilo je četrdeset i pet kandidata iz zemalja regije, a za treću razinu izabранo je devet kandidata, među kojima su i kandidati iz Republike Hrvatske. Sljedeća razina edukacije planirana je u listopadu, dok se početkom sljedeće godine očekuje završetak projekta obuke i certificiranje polaznika za trenere komunikacijskih vještina.

Emina LIŠIĆ

Euroatlantski koordinacijski centar (EADRCC) osnovan je 1998., a njegova je glavna uloga koordinirati djelovanje unutar NATO-a, kao i država partnera, i to u slučajevima prirodnih katastrofa kao i onih kojima je uzrok čovjek

EADRCC - POMOĆ U SLUČAJEVIMA KATASTROFA

Potreba za koordiniranjem euroatlanskim sposobnostima za odgovor na katastrofe dovela je do nastanka Euroatlantskog koordinacijskog centra (EADRCC), koji je osnovan 1998. godine. Njegova je glavna uloga koordinirati djelovanje unutar NATO-a, kao i država partnera, i to u slučajevima prirodnih katastrofa kao i onih kojima je uzrok čovjek. Centar je ujedno i središnje mjesto za podjelu informacija, a osposobljen je i za krizni menadžment u više desetaka situacija. To uključuje i djelovanje u katastrofama kao što su izljevanje kemikalija ili otrova, te posljedice lavina, šumskih požara, potresa ili poplava. Tako je Centar bio uključen i u proces nakon uragana Katrina, koji je pogodio Sjedinjene Američke Države, a potpora je, na zahtjev pakistanske vlade, toj zemlji dana nakon razornog potresa 2005. godine. Upravo su događaji od 11. rujna 2001., zaslužni što se EADRCC počeo baviti i priprema za slučaj terorističkih napada kao i

onih koji uključuju kemijsko, biološko, radioaktivno ili nuklearno oružje (CBRN) na civilno stanovništvo. Pristup Centru nedavno su doobile zemlje Mediteranskog dijaloga (MD), kao i Istarska inicijativa za suradnju. Centar također organizira glavne vježbe, na kojima se treniraju reakcije na simulirane situacije prirodnih katastrofa i onih kojima je uzrok čovjek. Primjer toga je i nedavna vježba kojom je bio obuhvaćen scenarij terorističkog napada pomoći kemijskog oružja. Centar blisko surađuje s UN-ovim agencijama koje imaju vodeću ulogu u reagiranjima na međunarodne katastrofe, pa je tako usko povezan s UN OCHA-om, i NATO Military Authoritiesom (NMAs). EADRCC se nalazi u sjedištu NATO-a u Bruxellesu, a uz postojeće osoblje, u slučajevima katastrofa podrazumijeva se suradnja s međunarodnim civilnim i vojnim osobljem. Centar je zamišljen kao regionalni koordinacijski mehanizam koji svojim radom pruža potporu Ujedinjenim narodima.

Ipak, u slučajevima katastrofa, o pružanju pomoći odlučuje NATO, kao i same zemlje partneri. Sva evidencija o pomoći, i to u obliku dnevnih izvještaja, ažurirana je i može se pronaći na internetskim stranicama NATO saveza. U sklopu djelovanja Centra održavaju se različite vježbe, kojima se može pomoći nacionalnim tijelima u poboljšanju njihove civilne spremnosti za djelovanje u hitnim situacijama poput terorističkih napada ili prirodnih katastrofa. To podrazumijeva i osiguravanje obuke za lokalne i međunarodne sudionike, kao i nadogradnju nužnih vještina i sposobnosti. Što se povijesti Centra tiče, smjernice koje su određene prilikom osnivanja, pokrivaju poboljšanje praktične suradnje u području međunarodnog djelovanja u slučaju katastrofa. Drugi element podrazumijeva stavljanje na raspolaganje znanja i kapaciteta, kao i civilnih i vojnih snaga, svih država koje sudjeluju u Euroatlantskom partnerskom vijeću (EAPC). ■

Prizori s vježbe EADRCC-a "Idassa 2007" kojoj je domaćin bila Hrvatska a održana je u Zadru

Čvrsta osnova za unapređivanje

U Zadru je potkraj rujna održana konferencija NATO-ove

Združene radne skupine za besposadne letjelice. Na konferenciji, koja se prvi put održava u Republici Hrvatskoj, sudjelovalo je oko 50 stručnjaka iz ovog područja iz 15-ak zemalja članica NATO-a i Partnerstva za mir. Razgovaralo se o razvoju sustava besposadnih letjelica, nacionalnim konceptima i programima vezanim za besposadne letjelice, kao i o ulozi besposadnih sustava u budućnosti vojnih operacija i iskustvima na području uporabe sustava u potpori civilnim institucijama.

Konferencija NATO-ove Radne skupine svake se godine održava izvan NATO-ova zapovjedništva u Bruxellesu, a ovogodišnja u Zadru bila je prigoda za razgovor s njezinim voditeljima, Davidom Seagleom i kapetanom fregate Karlom Garciom

U čemu se ogleda važnost ovakvih konferenciјa?

Ove konferencije imaju iznimnu važnost za sve koji u suradnji s NATO savezom sudjeluju u radu Radne skupine za besposadne letjelice. Sve veća uporaba besposadnih letjelica u vojnim operacijama pod zapovjedništvom Saveza je fenomenalna, a sudjelovanjem u radu Skupine svaka država crpi znanja iz iskustava drugih kako bi rasle prednosti uporabe besposadnih letjelica u promatranju, nadzoru i novim područjima uporabe. Odnosi među sudionicima konferencija imaju veliku vrijednost te pomažu širenju stručnog znanja glede besposadnih letjelica unutar čitavog Saveza.

Koja je osnovna svrha rada Skupine?

Mi se bavimo širokim područjem koje obuhvaća besposadno zrakoplovstvo. Vođe Saveza zatražili su od nas da posebnu pozornost обратimo na mogućnosti zajedničkog djelovanja, uvježbavanje, spektar radiofrekvencija, integraciju zračnog prostora, standardizaciju te sposobnosti letenja. Svi nazočni članovi

bave se upravo time. Postoje također, i četiri podskupine koje rade na unapređivanju ovih interesnih područja, a njihovi članovi su i ljudi iz vojne industrije, uz pripadnike nacija koje rade zajedno. Postignuta je zavidna razina suradnje gdje više članova u skupini olakšava posao i ubrzava napredak.

Koja je, općenito gledano, važnost i uloga sustava besposadnih letjelica u budućim vojnim operacijama?

Kontinuirano istražujemo nove primjene ove tehnologije u razvoju. Jedan od primjera s kojim smo nedavno upoznati jest zračni prijevoz i dostava. Mnoge države posjeduju željezničke sustave prijevoza bez posade koji su potpuno automatizirani. Vjerujem da ćemo uskoro vidjeti primjenu ovog koncepta na besposadnim letjelicama u svrhu opskrbljivanja vojnih postrojbi, a možda i evakuacije ljudi. Također, nekoliko se država u povijesti služilo besposadnim letjelicama za nadzor mora. Vjerljivo je da ćemo za svoga života vidjeti da većinu ovih zadaća obavljaju

**kapetan fregate
Karl Garcia**

Na temelju čega je Republika Hrvatska ove godine izabrana kao domaćin?

Radna skupina koja se našla u Zadru sastaje se dvaput godišnje. Mjesta se biraju na temelju ponuda država koje žele biti domaćini. Kada se Hrvatska ponudila biti domaćinom ovog sastanka, svi članovi Skupine su s oduševljenjem prihvatali takvu ponudu na ovom prekrasnom mjestu. U Hrvatskoj ne samo da smo na prekrasnom i mjestu povijesne važnosti već imamo i priliku bolje se upoznati s ulogom besposadnih letjelica u OSRH i industriji. Vrlo smo zahvalni što smo ovaj tjedan u Hrvatskoj i nema riječi kojima bismo mogli dovoljno zahvaliti našim domaćinima.

Na koji način rad Skupine pridonosi povećanju sposobnosti vojnoobavještajnih sustava OSRH?

Općenito gledano, smatram da sve zemlje članice NATO-a i Partnerstva za mir imaju

Ustavljanje standarda

besposadne letjelice. Takve zadaće su duge, često zamorne i zahtijevaju stalnu pozornost. Moglo bi se pokazati kako je do sada najprikladnija uporaba ovih letjelica nadziranje oceana.

Konferencija pruža mogućnost zemlji domaćinu predstaviti vlastita postignuća u području vojnoobavještajnih sustava kao i proizvode domaćih tvrtki koje se bave vojnom industrijom... Koliko ste zadovoljni viđenim?

Naši domaćini, zajedno s pripadnicima hrvatske vojne industrije, velikodušno su nam omogućili zoran pristup naj-modernijim kompaktnim sustavima za bliski nadzor. U 93. zrakoplovnoj bazi uživo smo promatrali demonstracije letova besposadnog zrakoplova Fenix i bespilotnog helikoptera Zoon. Obje letjelice pokazale su iznimne manevarske sposobnosti te izvanrednu lakoću upravljanja. Jasno je da Hrvatska posjeduje prave sposobnosti nadzora koje su potrebne za potporu urbanih operacija i bilo kojih drugih zadaća manjih postrojbi u kojima su obavještajni podaci dobiveni u stvarnom vremenu odlučujući.

Jeste li zadovoljni organizacijom i predstavljenim, uvažavajući činjenicu da je konferencija u Hrvatskoj održana prvi put?

Hrvatska je bila domaćin na svjetskoj razini. U povijesnom i divnom Zadru zadovoljene su sve naše potrebe. Mnogo je ljudi zaslužno za sve ovo da bismo ih ovdje naveli. Stoga kad

korist od rada Združene skupine, jer dijeljenjem ideja i rješenja možemo postići mnogo više nego što bismo učinili samostalno i dopustite mi da ovdje navedem i primjer: standardi uvježbavanja koje je Skupina postavila predstavljaju čvrstu osnovu za unapređivanje standarda u svakoj zemlji. Dijeljenjem standarda uvježbavanja sigurni smo da naučene profesionalne vještine pridonose sigurnosti operacija i zajedničkog zračnog prostora drugih zemalja u trenažnom procesu, sigurnosti vježbi i, kada je to potrebno, stvarnih operacija.

Recite nam nešto više o važnosti sustava besposadnih letjelica u vojnoj i civilnoj primjeni?

Drago mi je da ste postavili ovo pitanje. Sustavi besposadnih letjelica u mogućnosti su pružiti povećane

sposobnosti svakome tko se njima služi. Veći sustavi pružaju goleme obavještajne i sposobnosti nadzora koje u sprezi s upornošću daju znanja o situaciji bez presedana, bez obzira na vojnu ili civilnu uporabu. Manji sustavi donose prednost u nadzoru koju vojne ili civilne organizacije prije nisu imale. Besposadni sustavi vojskama omogućuju prijenos obavještajnih podataka korisnicima na bojnom polju u gotovo stvarnom vremenu. Mogu, također, biti nadopuna mnogim civilnim sustavima poput policije, nadzora granice, pregleda udaljenih infrastrukturnih objekata (npr. cjevovoda) ili pak mogu pomoći u suzbijanju požara.

Bili ste u prilici svjedočiti demonstraciji hrvatske tvrtke koja proizvodi malene besposadne letjelice te ste upoznati s iskustvima u njihovoj primjeni u

David Seagle

zahvaljujem bojniku Draženu Knežiću, koji je organizacijski bio uvijek korak ispred, zahvaljujem svima s hrvatske strane. Kada dodamo sve izlagače, kako hrvatske tako i one iz drugih nacija, možemo slobodno reći da su ovi sastanci bili u razini naših najproduktivnijih ikada. ■

potpori civilnim institucijama. Imate li komentar viđenog?

Koliko sam shvatio, Hrvatska je posljednjih godina ponovno pokrenula industriju besposadnih letjelica. Tehnička zrelost svega što smo vidjeli ovdje ide rame uz rame s drugim zemljama koje posjeduju desetljeća iskustva. I Fenix i Zoon kombiniraju male gabarite s mogućnostima korisne nosivosti opreme za videonadzor koji su u razini mnogo većih sustava. Ove dvije letjelice mogu ponuditi mnogo obavještajnih podataka, a ujedno biti i vrlo tihe. S vojnog gledišta, mogu vam reći kako je to san svakog zapovjednika. I da, podrobno smo obaviješteni o potpori koju pružate civilnim institucijama. Sustavi koje smo ovdje vidjeli imaju jasnu i široku primjenu u mnogim civilnim područjima. ■

Priredila Vesna PINTARIĆ, snimio Davor KIRIN

Već četvrtu godinu zaredom traje uspješna suradnja Vojnoobavještajne bojne tj. njezine Satnije za obavještajnu potporu iz zraka (SOPiZ) s pripadnicima Nacionalne garde Minnesota. Ta suradnja pripadnika dviju vojski u praktičnom smislu nedavno se odvijala na poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju s naglaskom na uporabu besposadnih letjelica...

Nastavak četverogodišnje USPJEŠNE SURADNJE

Već četvrtu godinu zaredom traje uspješna suradnja Vojnoobavještajne bojne tj. njezine Satnije za obavještajnu potporu iz zraka (SOPiZ) s pripadnicima Nacionalne garde Minnesota sa zadaćom razmjene iskustava, ideja i naučenih lekcija oko planiranja, pripreme i provedbe misije a na tragu primjene zadaća iz Ciljeva snaga.

Ta suradnja pripadnika dviju vojski u praktičnom smislu nedavno se odvijala na poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju a obuhvatila je dvije zadaće: trenažno letenje pripadnika SOPiZ-a te aktivnost pod nazivom "Uporaba besposadnih letjelica – UAV Asset Exploitation".

Tijekom provedbe spomenute aktivnosti američka je strana predstavila sustave UAS Shadow 200 i Raven, dok je s hrvatske strane predstavljena mini-besposadna letjelica Skylark. Pripadnici MNARG-a bili su nazočni i provođenju obuke na navedeno-m sustavu. Unatoč različitostima sustava Raven i Skylark, te različitom načinu uporabe mini UAS-a (Unmanned Aircraft System), planiranje zadaće, taktička uporaba te sama operativna uporaba senzora provodi se na sličan način. Amerikanci su imali samo pohvale za rad i profesionalnost pripadnika SOPiZ-a te žele nastaviti daljnju uspješnu suradnju u obliku združene vježbe, na američkom ili hrvatskom tlu.

Inače, Satnija za obavještajnu potporu iz zraka bavi se prikupljanjem obavještajnih podataka IMINT disciplinom nad postrojbama i ciljevima protivnika, osigurava obavještajnu potporu operacijama VoB HkoV-a te priprema snage za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. ■

Što su nakon vježbe rekli pripadnici NG Minnesota ...

Strukovni časnik Harry Ballard, zapovjednik voda besposadnih letjelica

Koja je svrha vašeg posjeta Hrvatskoj kopnenoj vojski?

Svrha našeg dolaska jest suradnja i razmjena iskustva, te razvijanje još bolje suradnje između Nacionalne garde Minnesota i Oružanih snaga RH. Mi imamo iskustva kao i vi u uporabi besposadnih letjelica, stoga smo došli i ponešto naučiti od vas, te međusobnom razmjenom ideja i iskustava naša znanja prenijeti i pripadnicima vašeg voda besposadnih letjelica.

Kako ocjenjujete provedenu aktivnost, jeste li zadovoljni viđenim?

Apsolutno sam zadovoljan. Kada smo dolazili u Hrvatsku, nismo imali saznanja što nas u stvari očekuje. No, ispostavilo se da je sve što smo iskusili predivno, gostoprимstvo vaših ljudi kao i profesionalizam pripadnika vaše vojske. Jednostavno rečeno, primljeni smo kao da smo došli kući u obitelj. I zato mogu samo zaključiti da sam našim domaćinima zahvalan te da se radujemo daljnjoj suradnji i sljedećem dolasku u Hrvatsku.

Narednica Anna Zoller, prva dočasnica voda BL-a i glavna instrukturica na BL sustavima

Kao glavna instrukturica na BL-sustavima, kako vidite pripadnike naših timova?

Mogu reći da sam oduševljena načinom na koji vaši pripadnici BL timova rade. U provedbi standardnih operativnih postupaka prije leta, postupcima tijekom i nakon leta te u postupanju s cijelokupnom opremom može se vidjeti visoka razina stručnosti i profesionalnosti pripadnika vaše vojske. Iz načina kako vodite brigu o sigurnosti i ispravnosti svakog dijela opreme,

ali, i što je još važnije kako vodite brigu o svakom pripadniku posade možemo jednostavno ustvrditi da radimo ako ne isto, onda približno podjednako bez obzira na vrstu BL sustava koje imamo.

Iako je vaša aktivnost u Hrvatskoj trajala svega dva dana, ipak ste imali prilike steći dojmove o ljudima, zemlji, našoj vojsci...

Iako je aktivnost bila kratka, zadovoljan sam jer smo imali prilike "osjetiti" Hrvatsku. Osetili smo gostoprимstvo, upoznali se s dijelom hrvatske kulture, te vidjeli ponešto i od vašeg prekrasnog krajolika. U međusobnom odnosu s pripadnicima vaše vojske imali smo prilike dobiti punu sliku vaše profesionalnosti, stručnosti i međusobnog razumijevanja.

Desetnik Matthew Marshall, dočasnici za održavanje BL sustava

Prvi put sam u Hrvatskoj, no vrlo sam zadovoljan viđenim. Oduševljen sam krajolikom i ljudima u Hrvatskoj. Vod BL-a vaše vojske vrlo je jasno određen, organiziran, svatko zna svoje mjesto i posao, ukratko vrlo su profesionalni. Veoma smo zadovoljni smještajem i mogućnosti da sudjelujemo u obuci vašeg voda BL-a.

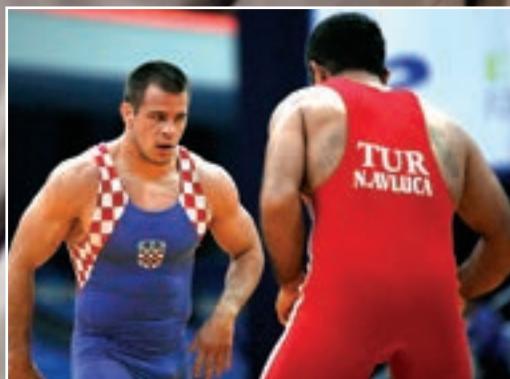

PORUČNICI OSR i hrvaci svjetske klase

Nenad Žugaj se početkom rujna vratio u Zagreb iz Moskve, gdje je osvojio brončanu medalju na Svjetskom prvenstvu u hrvanju, u grčko-rimskom stilu, kategoriji do 84 kilograma. U zagrebačkoj zračnoj luci bio mu je priređen veličanstven doček. Zaslужen! Nenad je osvojio prvo svjetsko odličje u hrvanju za Hrvatsku otkad je samostalna država. No, iako je hrvac s medaljom oko vrata tog dana bio u središtu pozornosti, svi koji barem malo poznaju hrvanje i njegova brata Nevena, koji je također sletio iz ruske metropole gdje je osvojio jako dobro osmo mjesto, znali su da je medalja i Nevenov uspjeh. Braća Žugaj su blizanci, rođeni 1983. i Nenad je tek tri minute stariji. Braća Žugaj su zajedno pohađali i završili istu osnovnu i srednju školu, te Kineziološki fakultet u Zagrebu. Zajedno su u rodnoj Brezovici počeli trenirati hrvanje i postali najbolji hrvatski hrvaci u posljednja dva desetljeća, obojica se okitivši nizom medalja. Naposljetku, braća Žugaj su časnici OSRH-a, poručnici zaposleni u Središnjici za upravljanje osobljem. Pa, dobro, ima li razlike između njih dvojice? Ima, stariji Nenad je nekoliko kilograma teži. Zahvaljujući tomu, nastupaju u različitim kategorijama.

Oružanim snagama braća su pristupila u rujnu 2007. Posao i vrhunski sport baš i ne idu zajedno, no čini se da je upravo stalno zaposlenje dalo zamah njihovim sportskim karijerama. Ipak, ne bi bilo pošteno preužjeti uspjehe prije odijevanja odore. Hrvatske naslove obojice nećemo nabrojati, nemamo toliko prostora, no najviše sjaji Nevenova bronca na Prvenstvu Europe 2005.

Prvi veliki uspjesi braće Žugaj kao časnika došli su s 2008. godinom i Svjetskim vojnim prvenstvom u Solinu. Riječ je o natjecanju koje svojom konkurenčijom i ugledom stoji uz bok najvećim civilnim hrvatskim priredbama. Antički sport uvijek je bio usko vezan s vojskom te su i danas mnogi vrhunski hrvaci pripadnici oružanih ili policijskih postrojbi svojih država. Neven je na domaćim strunjama tada osvojio zlato, a Nenad broncu. Svi ljubitelji sporta u OSRH s oduševljenjem su pozdravili uspjeh časnika blizanaca. Naime, nakon Svjetskih vojnih igara koje su održane u Zagrebu 1999., hrvatski vojni sport ostao je na suhom što se tiče uspjeha na međunarodnom planu. Medalje dvojice Brezovčana tada smo označili kao "sportsku prekretnicu u OSRH". Jednostavno, vojska treba sportaše i sportaši trebaju vojsku. "Prednost je normalno raditi svoj posao i imati zapovjednike koji cijene sportaše, naš trud i uspjehe, te imaju razumijevanja za naše treninge i natjecanja", tvrde braća. Znaju i da je slično u drugim svjetskim vojskama, pa i onima iz NATO-a. Vojska s vrhunskim sportašima

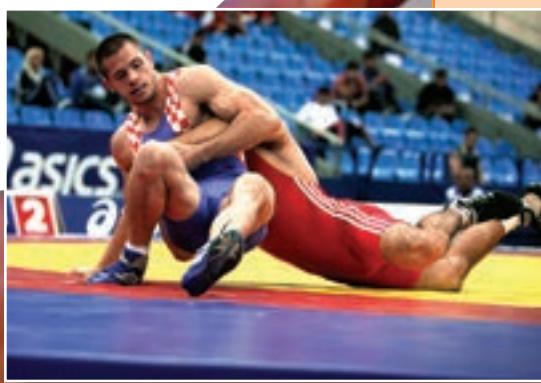

SRH ase

Uz hrvanje, braća Žugaj žele i dalje razvijati vojničku karijeru.

“Svaki časnik treba kontinuirano obnavljati svoje obrazovanje, znanja i vještine. To vam je kao hrvački trening - što više trenirate, imate bolje rezultate”, slažu se blizanci, hrvači svjetske klase i poručnici OSRH

dobiva i kvalitetne ljude, ne samo fizički spremne i vješte u borilačkim i drugim vojno primjenjivim sportovima nego i marljive, disciplinirane i urednih životnih navika. A korist je obostrana, i Neven i Nenad znaju niz kolega hrvača koji su pokazali zanimanje za vojni poziv. “Žrtvujete li posao i obrazovanje zbog sportske karijere, riskirate da vam samo jedna ozljeda ili slabiji rezultati unište cijelu egzistenciju”, kažu Žugaji. Ne zaboravimo, od sportova bliskih vojski ne može se živjeti kao od nogometa, košarke ili rukometa. Veći broj vrhunskih sportaša i njihov utjecaj u obučnim procesima u OSRH sigurno bi podigao fizičku i borbenu spremu i opće zdravstveno stanje hrvatskih vojnika, a s druge strane omasovio vojnosporska natjecanja. Uz to, oni bi bili i svojevrsni sportski poslanici OSRH-a. Braća Žugaj su najbolji primjer. Oni su vrhunski hrvači, ali i hrvatski časnici.

Na tragu svih ovih razmišljanja jest Sporazum o suradnji potpisani između MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora, u kojem je bitan stavak mogućnost zapošljavanja sportaša u OSRH. Izvanredna slučajnost jest da su ministar obrane Branko Vukelić i predsjednik HOO-a Zlatko Mateša Sporazum potpisali tek nekoliko dana prije nego što je iz Moskve došla vijest o uspjehu poručnika Nenada Žugaja.

Dvojica su Hrvata, inače članovi zagrebačkog Hrvačkog kluba “Lika”, među najboljim hrvačima svijeta u svojim kategorijama. Osvajali su europska i svjetska te odličja na Mediteranskim igrama (Nenad zlato, a Neven broncu, 2009. u talijanskoj Pescari). Što nedostaje? Jasno, Olimpijada. Neven i Nenad nikada nisu bili stanovnici Olimpijskog sela. Tome su pridonijele ozljede, ali i činjenica da je konkurenca golema. Kvalificirati se na OI možda je teže nego osvojiti medalju. Ni Nenad, svjetska bronca, nije siguran putnik u London 2012. No, čini se da se, barem zasad, Žugaji ne opterećuju time, kvalifikacije počinju tek sljedeće godine. Glava im je potpuno čista i oni razmišljaju samo o sadašnjosti, “od borbe do borbe, od natjecanja do natjecanja”. I to je pravi pristup.

No, u jednoj stvari Neven i Nenad Žugaj ipak gledaju dalje u budućnost. Uz hrvanje, žele dalje razvijati i vojničku karijeru. “Svaki časnik treba kontinuirano obnavljati svoje obrazovanje, znanja i vještine. To vam je kao hrvački trening - što više trenirate, imate bolje rezultate,” slažu se blizanci. ■

Na 16. prvenstvu OSRH-a u streljaštvu, održanom od 20. do 24. rujna na Automatskom streljištu "Vrapčanski potok", oborenata dva državna rekorda OSRH

Dva državna rekorda i dominantni ZOD

POBJEDNICI

Muškarci

Puška PAP 7,62 200 m 3x10 hitaca ISSF momčadski: Gardijska motorizirana brigada

Puška PAP 7,62 200 m 3x10 hitaca ISSF pojedinačno: Damir Miholić (PZB)

Puška PAP 7,62 200 m 3x10 hitaca CISM momčadski: Zapovjedništvo za obuku i doktrinu

Puška PAP 7,62 200 m 3x10 hitaca CISM pojedinačno: Borislav Radan (Pukovnija veze)

Najbolji pojedinac u gađanju puškom:

Damir Miholić (PZB)

Vojnički pištolj 9 mm 25 m 15+15 hitaca ISSF momčadski: Zapovjedništvo za obuku i doktrinu

Vojnički pištolj 9 mm 25 m 15+15 hitaca ISSF pojedinačno: Filip Aračić (ZOD)

Vojnički pištolj 9 mm 25 m 15+15 hitaca CISM momčadski: Zapovjedništvo za obuku i doktrinu

Vojnički pištolj 9 mm 25m 15+15 hitaca CISM pojedinačno: Filip Aračić (ZOD)

Najbolji pojedinac u gađanju pištoljem:

Filip Aračić (ZOD)
Filip Aračić (ZOD)
Filip Aračić (ZOD)

Žene

Sportski pištolj 25 m 15+15 hitaca ISSF ekipno: Bojna NBKO (rekord OSRH-a)

Sportski pištolj 25 m 15+15 hitaca ISSF pojedinačno: Višnja Livajić-Pezer (ZzP)

(rekord OSRH)
Damir Miholić (PZB)

Sportski pištolj 25 m 3x10 hitaca CISM ekipno: Bojna NBKO

Sportski pištolj 25 m 3x10 hitaca CISM pojedinačno: Višnja Livajić-Pezer (ZzP)

Najbolja pojedinica u gađanju pištoljem:
Višnja Livajić-Pezer (ZzP)

Kad su na jednom prvenstvu u streljaštvu oborenata dva državna rekorda OSRH-a, ono se mora proglašiti sportski uspješnim. Takvo je, dakle, bilo 16. prvenstvo OSRH, održano od 20. do 24. rujna na Automatskom streljištu "Vrapčanski potok". Za to su najzaslužnije dame. Satnica Višnja Livajić-Pezer opet je dokazala da joj nema premca sa sportskim pištoljem. Uvjerljivo je uzela oba pojedinačna naslova, s

time da je sa 277 krugova oborila rekord po pravilima Međunarodne federacije za sportsko streljaštvu (ISSF). No, u ekipnoj konkurenciji Livajić-Pezer, po struci vojna psihologinja, nije uspjela odvesti svoj ZZP do zlata. Prevelika zapreka bio je trojac Bojne NBKO, Ivana Cetina, Julija Sinović i Nataša Jelić, s naglaskom na izvrstan učinak dvije prvoimenovane. "Kemičarke" su osvojile oba ekipna zlata, a po ISSF-u su također postale vlasnice nacionalnog rekorda OSRH-a. Vrijedi spomenuti i izvrsnu Ljiljanu Krpeljević iz Pukovnije veze, s jednim srebrom i jednim četvrtim mjestom.

Muška konkurencija ipak je brojnija, ima više disciplina pa je i popis najboljih ipak malo šarolikiji. U gađanju s puškom po ISSF-u, momčadski se opet dokazala Gardijska motorizirana brigada. Uigrani tim Kokalović-Obrovac-Rosandić osvojio je zlato, pridodavši mu srebro po pravilima CISM-e. No, pojedinačna zlata su im izmaknula: Damir Miholić iz Počasno-zaštitne bojne bio je uvjerljiv po ISSF-u, dok je Borislav Radan iz Pukovnije veze bio najprecizniji po CISM-i, tek za jedan

Momčad Zapovjedništva za obuku i doktrinu koju je predvodio brigadir Filip Aračić (prvi zdesna) bila je najuspješnija na 16. prvenstvu OSRH

krug ispred Rosandića. Najbolji pojedinac u gađanju puškom postao je Miholić, koji je bio izvrstan i po CISM-i: okitio se broncom.

Čast svima, ali gađanje pištoljem u muškoj konkurenciji obilježio je samo jedan čovjek: brigadir Filip Aračić. Iznosni pripadnik Zapovjedništva za obuku i doktrinu uzeo je baš sve što mu se nudilo, pojedinačna i momčadska zlata po ISSF-u i CISM-i, priznanje za najboljeg pojedinca u gađanju pištoljem te onaj najslađi, pehar za najbolju postrojbu Prvenstva. Stoga je i logično da je na zatvaranju Prvenstva dobio najjači pljesak svih nazočnih, uključujući i zapovjednika ZzP-a brigadnog generala Matu Ostovića, koji je uime načelnika GSOSRH-a službeno zatvorio Prvenstvo.

Osim natjecateljske, vrijedi povući crtu i pod organizaciju. Tim koji već godinama djeluje na "Vrapčanskem potoku" opet je izvrsno obavio svoje zadaće. Bez njih, ni kvaliteta streljašta ne bi dolazila do izražaja. Ne smijemo zaboraviti ni suradnike iz Hrvatskog i Zagrebačkog streljačkog saveza, bez čije bi pomoći sve bilo mnogo teže. ■

Počinje služenje petog naraštaja dragovoljnih ročnika

U vojarni u Požegi 24. rujna započelo je dragovoljno služenje vojnog roka petog naraštaja dragovoljnih ročnika. U petom naraštaju obuku će prolaziti 250 kandidata, među kojima je 220 muškaraca i 30 žena. Taj dan ročnici su s Ministarstvom obrane RH potpisali ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obveze.

Dragovoljno služenje vojnog roka traje osam tjedana, a obuhvaća provođenje temeljne i specijalističke pješačke obuke u Požegi. Za to vrijeme za ročnike je predviđena mjesecna novčana naknada u visini 2660,00 kuna, naknada putnih troškova za dolazak na služenje i odlazak, osnovno zdravstveno osiguranje, osiguranje od ozljede na radu i profesionalne bolesti te smještaj i prehrana. Nakon uspješnog za-

vršetka programa obuke, u skladu s postignutim rezultatima odabranim ročnicima ponudit će se mogućnost sklapanja ugovora o ospozobljavanju za djelatnog vojnika, odnosno o izobrazbi časnika, potpisom kojim se stječe status djelatne vojne osobe, a prema potrebama OSRH u sljedećem razdoblju.

U četiri naraštaja dragovoljnog služenja vojnog roka, program obuke završila su 942 ročnika, od čega 831 muškarac i 111 žena. MORH je do sada potpisao ugovor s 452 dragovoljna ročnika, od čega s 416 vojnika i časnika iz prva dva naraštaja i 36 kandidata za časnika OSRH-a iz trećeg i četvrtog naraštaja, dok se uskoro očekuje i potpisivanje ugovora kandidata za vojниke OSRH-a, također iz trećeg i četvrtog naraštaja. OJI

HČZ Pule na međunarodnom vojnom natjecanju u Italiji

Ekipa Hrvatskog časnicičkog zbora grada Pule sudjelovala je na međunarodnom vojnom natjecanju u Italiji u Bosco Chiesanuova na susretu "VENETO 2010". Naša je ekipa na poziv srodne udruge pričuvnih časnika, U.N.U.C.I. iz Verone, s velikim međunarodnim uspjehom predstavila svoje znanje i sposobnost. Zadaća je bila prikazati i vojnostručno znanje i umijeće u svladavanju zahtjevnih vojnih zadaća u dnevno-noćnim uvjetima, "boreći se" u postrojbama UN-a protiv "terorista" koji ugnjetavaju žitelje veće zamišljene teritorijalne cjeline. Na ovom međunarodnom vojnom natjecanju sudjelovalo je 40 ekipa iz nekoliko zemalja NATO-a (Francuske, Hrvatske, Italije, Njemačke, Litve, Velike Britanije, SAD-a).

Prema scenariju, trebalo je poznавanjem orijentacije i topografije proći stazu na nepreglednom terenu u noćnim uvjetima u dužini 20 km. Potom uočiti kretanje terorističkih snaga, dojaviti, i s protuterističkom specijaliziranim skupinom uništiti teroriste te neutralizirati djelovanje njihovih prikrivenih pomagača. Pritom je trebalo zaobići minsku polja, izbjegavati upad u zasjede, zaštiti glavninu snaga nakon terorističkog napada na konvoj, minirati most s maksimalnom uštedom minskoeksplozivnih sredstava, jer sredstva treba osobno nositi na veću udaljenost i po teško prohodnom usponu. Isto tako trebalo je u kratkom vremenu postaviti bivak priručnim sredstvima koji će štititi ljudstvo od elementarnih nepogoda, a da pritom nisu uočljivi. S obzirom na aktivnosti terorista, bilo je i "ranjenih", kojima je trebala biti pružena prva medicinska pomoć. Prema scenariju, naša se ekipa nalazila s ekipama UN-a u raznim ulogama, te je djelovala u subordinaciji s ekipama drugih država iz sastava NATO snaga.

Boris RUŽIĆ

Tečaj združenog operativnog planiranja

Od 27. rujna do 1. listopada u zagrebačkoj vojarni "Petar Zrinski" održavao se "Tečaj združenog operativnog planiranja". Tečaj je proveo Združeni tim za obuku iz sastava Oružanih snaga Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, a nositelj pripreme i provedbe bila je Uprava za operativne poslove i obuku GSOSRH-a. Polaznici tečaja bili su časnici iz svih grana i više rodova OSRH-a čije su funkcije povezane s operativnim planiranjem. Članovi britanskog Združenog tima i predavači na tečaju bili su komodor Guy Dale-Smith

(ratna mornarica), pukovnik Richard Sawtell (kopnena vojska) i pukovnik Jim Hutchings (ratno zrakoplovstvo). Teme tečaja obuhva-

tile su forme i postupke združenog (intergranskog) operativnog planiranja u vojsci Ujedinjenog Kraljevstva i NATO-u. D.V.

Nakon višemjesečnih priprema, planskih konferencijskih radionica, sredinom rujna u prostorijama NATO-ove Škole Oberammergau održana je završna međunarodna vojna vježba LOGEX 10. Glavna obučna skupina na vježbi su bili logistički časnici i dočasnici oružanih snaga Poljske, Mađarske, Češke, Rumunjske i Bugarske. Hrvatski predstavnici sudjelovali su kao promatrači i kao pomoć organizatoru MVV-a radom u nadzornoj skupini vježbe

Međunarodna vojna vježba LOGEX 10

Nakon višemjesečnih priprema, provedbi svih planskih konferencijskih radionica, od 6. do 17. rujna održana je završna vježba MVV LOGEX.

Završna je vježba (CPX/CAX, vježba sa zapovjednog mjeseta uz potporu računala) provedena u prostorijama NATO-ove Škole Oberammergau u SR Njemačkoj u organizaciji US JFCOM-a i US EUCOM-a.

Glavna obučna skupina na vježbi bili su logistički časnici i dočasnici oružanih snaga Poljske, Mađarske, Češke, Rumunjske i Bugarske te su u svojstvu promatrača sudjelovali časnici OS Makedonije, BiH, Crne Gore, Ukrajine, Gruzije i Hrvatske.

Uime OSRH-a na vježbi su sudjelovali pukovnik Darko Vukosavić iz Uprave za logistiku GSOSRH-a, pukovnik Ivica Kancir i pukovnik Damir Radočaj iz Zapovjedništva za potporu OSRH-a. Osim što su sudjelovali kao promatrači bili su i pomoć organizatoru MVV-a radom u nadzornoj skupini vježbe (HICON).

Tema vježbe bila je upućivanje pet nacionalnih bojni iz trenutačnog mjeseta razmještaja u nacionalnim bazama do područja razmještaja u Rumunjskoj, ustrojavanje multinacionalne brigade MN5, odlazak u zamišljeno područje misije u Africi te NATO-ovi logistički procesi i postupci tijekom navedenih pokreta.

Tijekom provedbe vježbe LOGEX 10, 14. rujna priređen je Dan uvaženih gostiju za visoke uzvanike zemalja sudionica i zemalja promatrača, na kojemu su uime OSRH-a sudjelovali general-bojnik Josip Stojković, načelnik Uprave za logistiku GSOSRH-a i brigadni general Mate Ostović, zapovjednik Zapovjedništva za potporu.

Daljnje planove obučavanja logističkih časnika postupcima logističke potpore u NATO-ovim operacijama kroz MVV iz serije LOGEX, US JFCOM i US EUCOM planiraju provesti 2011. godine za potrebe OS Ukrajine i Gruzije te 2012. za potrebe OS BiH, Crne Gore i Makedonije. ■

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

Ivan Jarnjak: Radite časno i odano svoj posao na dobrobit hrvatskih građana
Sigurno u turističku sezonu
Smjernice MUP-a u odnosima s medijima
Hrvatski policajci ostali da pomognu Haićanima
Krim tehnika PU vukovarsko-srijemske

X2 OBORIO SVJETSKI REKORD

Prototip helikoptera s koaksijalnim rotorom koji je dizajnirao Sikorsky pod oznakom X2 tijekom jednosatnog leta 15. rujna ove godine postigao je neslužbeni svjetski brzinski rekord. Naime, tijekom vodoravnog leta X2 je postigao brzinu od 462 km/h. Štoviše, tijekom tog leta u plitkom poniranju kratkotrajno je postignuta brzina od 481 km/h. Može se reći da je riječ o ispunjenju obećanja, što ga je Sikorsky dao u svibnju 2005. kada je krenuo u razvoj X2.

Helikopter X2 odlikuje mogućnost lebdenja, okomitog polijetanja i slijetanja, te prelaska iz lebdenja u progresivan let i obrnuto kao i klasičan helikopter, ali za postizanje velikih progresivnih brzina rabi se potisak propeleru ili mlaznog motora bez potrebe za promjenom konfiguracije letjelice (kao npr. na V-22). Tvrta Sikorsky odabrala je naziv X2 kako bi opisala helikopter s koaksijalnim rotorma (dva rotora) te kako bi se označila uporaba koaksijalnog rotora s novom tehnologijom. Ta nova tehnologija obuhvaća novi sustav upravljanja, novi način izrade lopatica nosećeg rotora koje će moći izdržati uvjete leta na velikim brzinama, te sustav koji će postupno preusmjeravati snagu pogonske skupine s nosećeg rotora na sustav propulzije i obrnuto.

I. SKENDEROVIC

Foto: Sikorsky

POČETAK PRIPREMNIH RADOVA ZA MLP BRODOVE

Američka brodograđevna kompanija NASSCO (National Steel and Shipbuilding Company) u vlasništvu General Dynamicsa osvojila je ugovor vrijedan 115 milijuna američkih dolara za nabavu materijala i opreme s dugim rokom isporuke za prvi od tri tzv. MLP (Mobile Landing Platform) broda namijenjenih potrebama američke ratne mornarice. U skladu s nazivom plovila, brodovi će djelovati kao mobilne desantne platforme za prijevoz helikoptera, lebdjelica i drugih prijevoznih sredstava. Nova klasa pomoćnih brodova služit će kao transfer stanice i/ili plutajući mol na moru, unapređujući pritom vojno-mornaričke sposobnosti dostavljanja opreme i tereta od broda do obale, kada je prijateljska baza uskraćena ili jednostavno ne postoji.

Pretpostavlja se kako će MLP brod imati duljinu oko 250 m, istinsnu 34 500 t, brzinu oko 20 čv te doplov 9000 Nm a

gradit će se prema brodograđevnim standardima za trgovacke brodove.

Objavom ugovora odnosno njegovim potpisivanjem sredinom kolovoza, ministarstvo obrane je objavilo kako će kompanija NASSCO osigurati konačnu razradu projekta i već spomenutu dobavu materijala za ovaj poluronjivi brod pri čemu bi prva faza radova trebala biti okončana u travnju 2012. dok se dosta va očekuje tijekom 2015.

M. PTIĆ GRŽELJ

ZAPOČINJE PROIZVODNJA TRANSPORTERA MRTA?

Nakon što je potkraj 2006. potpisani sporazum o poslovnoj suradnji između Indije i Rusije oko zajedničkog razvoja i proizvodnje novog taktičkog transportnog aviona koji zasad ima naziv MRTA (Multi Role Transport Aircraft), do rujna ove godine cijeli projekt je napredovao dosta sporo. To bi trebao promijeniti nedavno sklopljeni ugovor o financiranju. Naime, početkom rujna ove godine indijski Hindustan Aeronautics Limited (HAL) i ruska agencija Russia's Rosoboronexport sklopili su ugovor koji bi trebao inicirati rad na konačnom razvoju i

proizvodnji aviona. Indija i Rusija kane proizvesti ukupno 205 transportnih aviona MRTA, 45 za Indiju, 100 za Rusiju dok bi 60 aviona bilo namijenjeno svjetskom tržištu.

Prema raspoloživim tehničkim podacima, MRTA bi trebao biti 60 tona težak transporter, koji u svom transportnom dijelu može povesti do 100 vojnika s opremom, odnosno ukupno bi mogao nositi "korisnog tereta" između 18 500 i 20 000 kg. Uz Hindustan Aeronautics u razvoj i proizvodnju bile bi uključene ruske tvrtke Irkut Corporation i Iljušin,

koji zajednički najavljuju avion s ICAO certifikatima, opremljen suvremenom avionikom, cijenom blizu C-27J Sparrowhawk te s performansama poput onih koje ima C-130.

I. SKENDEROVIC

INDONEZIJA ODABRALA NIZOZEMSKE FREGATE

Indonezijski ministar obrane potpisao je ugovor s čelnicima domaćeg vojnog brodogradilišta PAL Indonesia i nizozemskom brodograđevnom kompanijom Damen Schelde Naval Shipbuilding o gradnji budućih fregata koje se temelje na nizozemskom projektu Sigma 10514. Procjenjuje se da će indonezijska vlada za gradnju izdvojiti oko 200 milijuna dolara u iduće četiri godine. Razvoj budućih plovila bit će

povjeren domaćim stručnjacima kako bi se ojačala indonezijska industrija uz tehničku pomoć i nadzor nizozemskih partnera. Plovilo je projektirano

za operativne misije, uključujući elektroničko, protuzračno, protupodmorničko te protubrodsko djelovanje. Bit će opremljeni rakетnim sustavima zemlja-zrak, zemlja-zemlja te protupodmorničkim projektilima i torpedima. Topničko naoružanje temeljiti će se na glavnom topu kalibra 76 mm te topovima kalibra 20 i 30 mm, vertikalnim lanserima dok će na glavnoj palubi biti smještena sletna paluba za helikoptere.

Nove fregate imat će duljinu 104 m, širinu 14 m, visinu 8,8 m te će uz četiri pogonska motora svaki snage 9240 KS postizati maksimalnu brzinu od 30 čv, krstareća brzina bit će 18 čv dok će ekonomična brzina iznositi 14 čv. Brod će imati mogućnost smještaja 100 do 120 članova posade.

M. PTIĆ GRŽELJ

MEADS SPREMAN ZA LETNA TESTIRANJA

Mobilni PZO sustav MEADS (Medium Extended Air Defence System) uskoro će biti spreman za prva letna testiranja, koja bi trebala započeti tijekom 2012. u Sjedinjenim Američkim Državama. To je sredinom rujna priopćila američka tvrtka Lockheed Martin koja u razvoju MEADS-a, PZO sustava srednjeg dometa, sudjeluje zajedno s konzorcijem MBDA, konzorcijem EADS, njemačkom tvrtkom LFK (Lenkflugkörpersysteme) te s NATO MEADS Management Agency (NAMEADSMA). Tijekom ovoga ljeta MEADS je prošao Critical Design Review (CDR) seriju testiranja, koja uključuju provjeru više od 1000 različitih dijelova sustava.

Namjena MEADS-a bit će obrana na malim i srednjim visinama od različitih tipova zrakoplova, te balističkih i krstarečih projektila. Jednu paljbenu jedinicu MEADS sustava činit će lanser s dvanaest projektila koji će dobiti i automatski punjač, motrički radar koji će raditi na vrlo visokim frekvencijama s mogućnošću motrenja zračnog prostora u svih 360 stupnjeva na srednjim i velikim udaljenostima, dva ciljnička radara koji će istodobno služiti i za otkrivanje ciljeva na malim udaljenostima i na malim visinama. Ti će se radari rabiti i za precizno navođenje projektila na ciljeve. Domet MEADS sustava će biti 30 km.

MEADS treba biti zamjena za PZO sustave poput Patriota, Hawka i Nike Herculesa, te će nuditi veću preciznost, pouzdanošć i mobilnost kao i bolju umreženost.

I. SKENDEROVIC

Foto: Lockheed Martin

KONVERZIJA DANSKOG OPHODNOG BRODA U RONILAČKI BROD

Danska ratna mornarica je odobrila konverziju ophodnog broda klase Flyvefisken (Standard Flex 300), označe P 563 Soloven koji je svojedobno povučen iz operativne službe u ronilački brod odnosno barkasu. Od te klase ophodnih brodova u aktivnoj službi danske mornarice nalazi se još osam plovila, tri su prodana Litvi dok su dva povučena iz službe, raspremljena te otpisana. Radovi na konverziji

plovila dodijeljeni su vodećem danskom brodogradilištu za remont i konverziju brodova, Faaborg Værft A/S. Brodovi klase Flyvefisken projektirani su uporabom inovativnog modularnog dizajna: imaju standardni trup u koji se mogu smjestiti kontejnerizirano naoružanje ili sustavi. To im omogućuje iznimno brzu promjenu uloga u roku od 48 sati. Ophodni su brodovi građeni uporabom sendvič-konstrukcije: sloj staklenih vlakana s obje strane jezgre načinjene od PVC sačaste pjene. Ovim izborom materijala i načinom gradnje izgrađeni su svi brodovi od kobilice do vrha jarbola pri čemu su se troškovi održavanja znatno smanjili.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI REAPERI NA AFGANISTANSKOM NEBU

Tijekom ljeta bio je povećan broj besposadnih sustava MQ-Reaper (predator B) u Afganistanu. Riječ je o brojčanom pojačanju 39. eskadrile britanskog Kraljevskog ratnog zrakoplovstva (Royal Air Force). Reaperi su od 2007. kada su prvi put poslati u Afganistan, do danas "naletili" više od 13 000 sati u zadaćama izviđanja i praćenja aktivnosti talibana, otkrivanja improviziranih eksplozivnih naprava i pružanja potpore kopnenim postrojbama.

Zadaće izviđanja iz zraka Reaper je opremljen multispektralnim senzorskim paketom (MTS-B), koji uključuje dnevnu i infracrvenu kameru, te laserski označivač ciljeva. Od naoružanja Reaper može nositi navođene bombe GBU-49 Enhanced Paveway II koje imaju hibridni GPS/INS i laserski sustav navođenja, GBU-38 Joint Direct Attack Munitions te navođene projektili zrak-zemlja AGM-114 Hellfire. Pogonski blok čini turboprop motor Honeywell

Foto: USAF

TPE331-10GD od 900 KS. Raspon krila iznosi 20,1 m, duljina trupa je 11 m, dok visina iznosi 3,8 m. Maksimalna težina na polijetanju iznosi 4760 kg, dok je nosivost 1700 kg. Operativni dolet je 1850 km, dok operativni vrhunac leta iznosi 15 240 m. U zraku može boraviti najviše 28 sati. Jedinična cijena besposadnog sustava MQ-Reaper procjenjuje se na oko 53,5 milijuna američkih dolara.

I. SKENDEROVIC

DODIJELJEN UGOVOR ZA DRUGI NOSAČ ZRAKOPLOVA KLASE FORD

Američka je ratna mornarica američkoj tvrtki Northrop Grumman Shipbuilding dodijelila ugovor vrijednosti 12,06 milijuna dolara za nabavu materijala i opreme s dugim rokom dostave namijenjen drugom nosaču zrakoplova nove

generacije klase Gerald R Ford. Nosači zrakoplova nove generacije imaju istisninu oko 100 000 tona, duljine su 333 m te bi primopredajom američkoj mornarici prvog plovila u klasi u rujnu 2015. započela zamjena starijih nosača zrakoplova klase Nimitz. Planira se gradnja 11 nosača nove generacije, od kojih su trenutačno tri ugovorena za ukupnu cijenu od 40,5 milijardi dolara te bi gradnja cjelokupne klase trajala sve do 2058. godine.

Nova klasa nosača zrakoplova Ford (CVN 78) prva je velika investicija američke mornarice u projekt takvog tipa plovila u posljednjih 30 godina. Projektom nosača zrakoplova Gerald R. Ford uključene su bitne značajke poput redizajniranog palubnog nadgrađa odnosno palubnog otočka, Dual-Band Radar sustava, elektromagnetskog lansirnog sustava (umjesto dosadašnjih parnih katapult), Joint Precision Approach and Landing sustava te pojednostavljenog nuklearno propulzijskog postrojenje uz povećanje kapaciteta proizvodnje električne energije.

M. PTIĆ GRŽELJ

21

BRZO 312 / 1. LISTOPADA 2010.

HRVATSKI
VJENJNIK

The advertisement features a sniper's silhouette aiming a rifle in the foreground. In the background, there is a circular logo for the 'Memorial of Croatian Snipers GROM Osijek 2010'. The text within the logo reads: 'MEMORIJAL HRVATSKIH SNAJPERISTA', 'GROM', and 'OSIJEK 2010'. Below the logo, the text reads: 'PRIGODOM DANA NEOVISNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE' and '09. listopada 2010. na streljani (Pampas) u Osijeku održat će se'. The main title of the event is 'NATJEČANJE HRVATSKIH SNAJPERISTA - GROM -'. Below this, a list of disciplines and details is provided:

- DISCIPLINE: 100 M LOVACKI KARABIN / 300M OPEN
- ODLIČJA I PEHARI ZA POJEDINAČNI I EKIPNI PLASMAN
- PRUJELAZNI PEHAR
- USPOMENICE SVIM NATJEČATELJIMA
- BOGATA TOMBOLA I SVEČANI DOMUENAK ZA SVE UČESNIKE NATJEČANJA
- KOTIZACIJA 100,00 kn.

Below the list, a call to action reads: 'Poslužimo vas da svojom naznačnošću i nestupom uzvelište ovoj spomen na spremnost i jednu od vještina kojom je hrvatski narod izborio svoju nezavisnost.'

Contact information: Prijave: 098 220 870 Ostale informacije: www.hls.com.hr
Email: b.e.grom@yahoo.com www.lovac.info

Small text at the bottom right: 'ROSTROZ DELA OSNOVNE ŠKOLE
Doprinos razvoju mlađe generacije i poticanje interesovanja za vojnu znanost - Autorske radosti i Preporuke - Vještine i znanja - Učivo i vježbovi - Zanimljivo i interesantno - Novosti i predstave'

Velike plovne jedinice poput nosača zrakoplova i klasičnih desantnih brodova nekad su bili povlastica samo najvećih mornarica svijeta. Operativni zahtjevi i nacionalni interesi doveli su do toga da danas već desetak svjetskih mornarica u svom sastavu ima suvremeno dizajnirane plovne jedinice koje su klasificirane kao amfibijsko-jurišni brodovi

AMFIBIJSKI BRODOVI - ODGOVOR NA DANASNJE IZAZOVE I ZADAĆE (I. dio)

Danas mnogo mornarica ima u svom sastavu ili pak vrlo ozbiljno razmatra nabavu multifunkcionalnih brodova sposobnih kako za klasični transport trupa i opreme, tako i za zadaće nadzora mora i posebno za taktičko i strateško djelovanje na protivničku obalu preko ruba horizonta.

Suvremeni amfibijsko-jurišni brodovi razvijeni su da se omogući zračna, paljbeni i logistička potpora postrojbama kopnene vojske i mornaričkog pješaštva koji se pod protivničkom paljboru moraju iskrpati na neprijateljsku obalu. Brodovi ovog tipa razvili su se ponajprije iz različitih tipova američkih eskortnih nosača zrakoplova rabljenih u pomorskim operacijama II. svjetskog rata na Pacifiku. U to vrijeme su eskortni nosači rabljeni za stvaranje "zračnog pokriva-

ča" trupama ukrcanim na transportne brodove i u trenutku kada su se prve desantne snage približavale i iskrcavale na obalu, pod teškim borbenim uvjetima radi osiguranja mostobrana. Tijekom ratnih operacija na Pacifiku, eskortni nosači zrakoplova osim zračnog kišobrana, nisu bili u stanju pružiti neku drugu ozbiljniju pomoć i potporu desantnim snagama iz jednog jednostavnog razloga. Nisu bili projektirani za tu namjenu i nisu raspolagali nikakvim drugim kapacitetima osim onih za održavanje (gorivo,

streljivo, granate i pričuvni dijelovi) ukrcanih zrakoplova.

Unatoč progresu koji je na polju razvoja amfibijskih operacija postignut tijekom II. svjetskog rata, eskortni nosači su se pokazali neodgovarajući za izazove koje je donijelo poslijeratno vrijeme. Odlučujući utjecaj na daljnji razvoj ove klase brodova imalo je masovno uvođenje helikoptera u službu ratne mornarice. Helikopteri su omogućili amfibijskim brodovima da brzo i precizno osiguraju logističku potporu snagama koje se iskrcaju i da istodobno po potrebi tim snagama pruže zračnu potporu. Prva uporaba helikoptera u amfibijskim operacijama zabilježena je tijekom anglo-francuske invazije na područje Sueskog kanala 1956. godine. Britanci su za tu operaciju modificirali dva eskortna

nosača zrakoplova, HMS Ocean i HMS Theseus u amfibijske brodove, sposobne za prihvat i transport po jedne pješačke bojne koja se u područje operacija transportirala ukrcanim helikopterima. Britanska je mornarica tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća također, uz dva prije spomenuta eskortna nosača klase Collossus konvertirala i dva nosača iz klase Centaur, HMS Albion i HMS Bulwark u tzv. commando nosače. HMS Hermes također je bio konvertiran u "commando nosač" početkom 1970., ali je poslije ponovno bio vraćen u osnovni dizajn flotnog nosača Royal Navy. Sličnom filozofijom razvoja koristila se i američka ratna mornarica u razvoju svojih poslijeratnih amfibijskih potencijala. Prvi amfibijsko-jurišni brodovi US Navy bili su također eskortni nosači zrakoplova. Uz tri modificirana eskortna nosača klase Essex; USS Boxer, USS Princeton i USS Valley Forge modificiran je i eskortni nosač klase Casablanca, USS Thetis Bay. Spomenuta četiri nosača predstavljali su jezgru američke amfibijsko-jurišne flote sve do konstrukcije i uvođenja u operativnu uporabu pet plovnih jedinica klase Iwo Jima, prvih amfibijskih brodova koji su specifično konstruirani za LPH (Landing Platform Helicopter) zadaće. Od tog trenutka razvoj amfibijsko-jurišnih brodova kreće se u smjeru koji će ih danas postaviti na mjesto najvećih i kapitalnih brodova pojedinih, vrlo ozbiljnih mornarica. U dalnjem tekstu detaljnije će se prikazati zadaće i trenutačno stanje ovih brodova kao i tekući razvojni projekti u vojnoj brodogradnji.

Konstrukcija i zadaće

Premda su na prvi pogled laicima vrlo nalik na nosače zrakoplova, amfibijsko-jurišni brodovi se znatno razlikuju od njih, kako po konstrukciji tako i po namijenjenim im zadaćama. U prijašnjim vremenima izraz "desantni brod" često se rabio za vrlo širok spektar vojnih plovila originalno konstruiranih ili namjenski modificiranih za vrlo široki raspon desantno-transportno-logističkih zadaća. U današnje vrijeme u najvećem

dijelu vojno-stručne mornaričke literaturu usvojen je termin "amfibijsko-jurišni brod". Pod tim terminom podrazumijevaju se američke klase LHA (Landing Helicopter Assault) te ostale LHD (Landing Helicopter Dock) i LPH (Landing Platform Helicopter) klase brodova koje uz američku mornaricu posjeduju ili grade za svoje potrebe i ostale veće mornarice svijeta. Zrakoplovni kapaciteti, ponajprije helikopteri ukrcani na njima, namijenjeni su primarno za potporu ukrcanih ekspedicijskih snaga. Temeljna zadaća ispunjava se u dvije dimenzije: zračnoj, koju obavljaju helikopteri i pomorskoj, koju ispunjavaju brza desantna plovila različitih vrsta, tipova i nosivosti. U novije vrijeme sve

smještaja višestruko većeg broja ljudstva u kratkim vremenskim razdobljima; sposobnost uključenja i djelovanja u intergranskim združenim operacijama, kako vlastitih tako i savezničkih ili prijateljskih zemalja; sposobnost da ti brodovi djelomično preuzmu (prema potrebi) i ulogu nadzora mora djelujući i kao zapovjedni brodovi u uvjetima umreženog informatičkog ratovanja, u zadaćama međunarodne potpore ili tzv. peacekeeping operacijama; modularnost i sposobnost da se vrlo brzo mogu prilagoditi za djelovanje i pomoći kod različitih prirodnih katastrofa ili tehnoloških incidenta u litoralnom području.

Pod utjecajem različitih čimbenika, razvoj amfibijsko-jurišnih brodova je u

Desantni brod USS Denver (LPD 9)

uočljivija je primjena i desantno-jurišnih plovila na zračnom jastuku (hovercrafta) za brzi transport ljudstva, naoružanja i opreme na desantne prostore. Sekundarna uloga ovih brodova očituje se u nadzoru mora, ako su na njima ukrcani VTOL avioni tipa Harrier ili protupodmornički (ASW) helikopteri. Naravno da je svaka ratna mornarica koja posjeduje ili namjerava u svoju flotu uvrstiti brodove ovog tipa, odredila i popis zadaće za koje će se ti brodovi rabiti. Na tom popisu su sljedeće zadaće: osiguranje brzog strateškog transporta morskim putom do područja interesa ili područja operacija; mogućnost ukrcanja većeg kontingenta ekspedicijskih snaga koje uključuju: pješačke postrojbe, oklop, transportna sredstva, medicinske timove i specijalne snage; sposobnost ukrcanja i

posljednjih dvadesetak godina doživio zamah. Uz tradicionalne korisnike i utemeljitelje ove klase brodova, na sceni su se pojavile i mnoge druge mornarice srednje veličine, koje su u svoje flote uvele ove brodove. Uz SAD i Veliku Britaniju, novi i koncepcijski suvremeni amfibijsko-jurišni brodovi su uključeni u ratne flote sljedećih zemalja: Francuske, Italije, Španjolske, Japana, Južne Koreje, Tajvana, Nizozemske, Danske, Novog Zelanda, Singapura, NR Kine, Indonezije i Indije. Osim njih i nekoliko drugih ratnih mornarica koje imaju velike razvojne ambicije u svojim planovima nabave i modernizacije imaju amfibijsko-jurišne brodove. Među takvima su svakako RM Turske, Brazil, JAR-a, Tajlanda i Australije. U Rusiji je već nekoliko godina u tijeku realizacija takvog projekta, a

napomenimo da su nedavno i izraelski stratezi razmišljali o nabavi takvog broda za svoju flotu. Odmah na prvi pogled je vidljivo da se uz one "stare" korisničke ove vrste plovila, mornarica SAD-a, Velike Britanije i Francuske na sceni pojavio čitav niz mornarica srednje, pa čak i manje veličine koje su procijenile da im takva plovna jedinica uz relativno dostupnu cijenu, može pružiti višestruke koristi. Štoviše, bjelodano je da su neke mornarice došle do spoznaje da ulaganjem u ograničeni broj strateških važnih mornaričkih sustava (podmornice, krstareći projektili, brodovi sposobni za multifunkcionalne zadaće, sustavi veza i komunikacija) mogu mnogo bolje ispuniti zadaću zaštite nacionalnih interesa, postati učinkovitije i interoperabilnije sa svojim saveznicima i svrhotivije pri pružanju humanitarne pomoći. Zanimljivo je istaknuti da je suvremena vojna brodogradnja pri konstrukciji ove klase brodova rabila najnovija iskustva i standarde iz civilne brodogradnje. To je omogućilo da se pojedina načela (npr. modularnosti i fleksibilnosti) prilagode vrlo visokim vojnim standardima, što uvelike utječe i na njihovu konačnu cijenu. Istodobno, dok je u vojno-tehnološki najrazvijenijim zemljama svijeta izražen trend izgradnje novih amfibijsko-jurišno-logističkih brodova, u onom manje bogatom dijelu svijeta izražen je trend kupovine "iz druge ruke" tj. kupovine starijih brodova tog tipa koji jesu ili će se vrlo brzo pokazati kao višak u matičnim flotama. U trendu razvoja suvremenih amfibijsko-jurišnih brodova trenutačni primat drži Europa, kako po broju izgrađenih plovila tako i po broju narudžbi (potpisanih i onih koji su u pretpotpisnoj fazi). Zbog svih tih okolnosti, vrijedno je da se najvažniji predstavnici ove klase predstave i pojedinačno.

SAD

Američka ratna mornarica je tradicionalno najveći korisnik amfibijsko-jurišnih brodova. US Navy trenutačno u svojoj floti raspolaže s tri klase takvih brodova a u gradnji je i prvi brod iz

nove, četvrte klase. Amfibijsko-jurišni brodovi klase Tarawa pripadaju klasi LHA (Landing Helicopter Assault). Pet brodova od planiranih devet izgrađeno je u brodogradilištu Ingalls Shipbuilding u Pascaguoli. Prvi brod iz serije, po kojem je čitava klasa dobila ime LHA-1 Tarawa porinut je 29. svibnja 1976. Kompletne klasu Tarawa čine sljedeće plovne jedinice: LHA-1 Tarawa, LHA-2 Saipan, LHA-3 Belleau Wood, LHA-4 Nassau, LHA-5 Peleliu. Klasa Tarawa predstavlja zapravo najveću do sada rabljenu klasu amfibijsko jurišnih brodova. Sa svojih 250 m duljine i 32 m širine istiskuju 30 400 t standarnog, odnosno 40 035 t punog deplasmana. Parno-turbinsko postrojenje kojem paru osiguravaju dva kotla daje na dvije osovine oko 70 000 KS koje brodu osiguravaju brzinu od 24 čvora. Premda su brodovi izgrađeni i konstruirani za uporabu najmanje 40 godina, odustalo se od revitalizacije cijelokupne klase. Jedan od njih, LHA-3, potopljen je u vježbama gađanja američke mornarice tijekom 2006. godine. Prva dva broda iz serije, Tarawa i Saipan su deaktivirani, tako da su u operativnoj uporabi ostala tek dva najmlađa broda iz klase: Nassau i Peleliu. U posadi od 965 članova su 82 časnika. Klasa Tarawa konstruirana je za ukrcaj ekspediciskog korpusa od 2000 marinaca pod punom ratnom spremom. U brodskom hangaru ima dovoljno mesta za smještaj do 35 helikoptera i osam VSTOL aviona AV-8B Harrier II. Transport helikoptera i materijala iz hangara na palubu obavlja se s dva glavna teretna i dva manja pomoćna dizala. U njegovu krmenom, potopivom doku mogu se smjestiti četiri velika jurišno-desantna plovila LCU ili gotovo dvostruki broj manjih ali zato bržih desantnih plovila i RHIB jurišnih čamaca za iskrcaj pješaštva na obalu. U krmeni brodski dok mogu se smjestiti i do četiri desantna plovila na zračnom jastuku. Oružni sustav broda sastoji se od dva PZO raketna sustava 21 RAM. Blisku obranu broda nadopunjavaju također i dva CIWS

20 mm Phalanx sustava, četiri topa Mk 38 kalibra 25 mm te osam teških strojnica BMG 12,7 mm. Premda izgrađeni prije više od tridesetak godina, ovi brodovi su kroz nekoliko rekonstrukcija i modernizacija zadržali svoju uporabljivost a uspjeli su zadržati i fleksibilnost u odnosu na zadaće koje nameću novi operativni zahtjevi i napredak vojne tehnologije. Uz klasičnu ulogu amfibijsko-jurišnog broda ovi se brodovi vrlo lako i jednostavno mogu prenamijeniti

Prizor s palube USS. Essex(LHD 2)

Foto: USMC

u brodove za nadzor mora ponajprije ukrcajem i uporabom suvremenih borbenih aviona poput JSF koji će zamijeniti Harriere, te suvremenih ASW helikoptera.

Danas najbrojniju klasu amfibijsko-jurišnih brodova predstavlja američka klasa LHD brodova klase Wasp. U svojoj osnovi je vrlo slična svojoj prethodnici - klasi Tarawa. Sa svojih 257 m duljine i 32 m širine, ova klasa istiskuje 40 535 tona standardnog odnosno 41 190 tona punog deplasmana. Klasa se sastoji od ukupno osam plovnih jedinica. Prvi brod iz serije, Wasp porinut je 4. kolovoza 1987. Ostatak serije čine sljedeće plovne jedinice: LHD-2 Essex, LHD-3 Kearsarge, LHD-4 Boxer, LHD-5 Bataan,

LHD-6 Bonhomme Richard, LHD-7 Iwo Jima i LHD-8 Makin Island. Uz posadu od 1075 članova brodovi klase Wasp mogu ukrcati gotovo 2200 marinaca. Maksimalna brzina klase Wasp kreće se oko 24 čvora, a doplov iznosi oko 9500 Nm uz brzinu od 20 čv. Na klasi Wasp izvedeno je nekoliko konstrukcijskih izmjena, koje su znatno poboljšala njegove mogućnosti u odnosu na prijašnju klasu. Prije svega, klasa Wasp je konstruirana tako da olakša, kako vodoravni tako i okomiti protok ljudstva,

borbene tehnike i tehničkih sredstava, kroz sam brod i prema njegovim hangarima i palubi. Dva velika teretna dizala za letjelice i čak šest manjih (8x4 m) teretnih dizala povezuje hangare i palubu. U krmenom dijelu broda nalazi se potopivi suhi dok duljine 81 m. U potpalubnom hangaru može se slično kao i na klasi Tarawa smjestiti četrdesetak letjelica, helikoptera i Harriera. U ovisnosti o specifičnostima zadaće mogu se ukrcati helikopteri CH-46 Sea Knight (12 kom); CH-53 Super Stallion, UH-1N Huey. Ostatak ukrcanih letjelica u tom slučaju čine avioni Harrier koji se tada rabe za izravnu zračnu potporu i pokrivanje desantnih snaga. Specifičnost klase Wasp je u bolnič-

kim kapacitetima u kojima je osiguran smještaj za 600 osoba. Medicinski brodski blok čine četiri glavne i dvije manje operacijske dvorane, četiri zubne ambulante, prostor za radiologiju, banka krvi, potrebni labaratoriji i dr. Medicinski je blok povezan posebnim dizalima s palubom. Iz opisa borbenog sustava vidljivo je koliko je klasa Wasp modernija od klase Tarawa. Oružni sustav ima 2 PZO raketna sustava Sea Sparrow, 2 sustava 21 RAM, dva CIWS sustava 20 mm Phalanx, četiri topa Mk 38 kalibra 25 mm te osam teških strojnica 12,7 mm. Brodski zapovjedno-informacijski C4I sustav konfiguriran je tako da podupire amfibijske operacije i sve ostale sekundarne zadaće broda. U krmeni balastne tankove može se ukrcati više od 15 000 tona vode čime se omogućava potapanje krme radi nesmetanog ulaska i izlaska desantnih brodova (LCU) s ljudstvom i teretom, odnosno desantnih plovila na zračnom jastuku (LCAC). U prostoru za smještaj vozila standardno se može smjestiti pet tenkova M-1, 25 lakih oklopnih vozila, osam topova tipa M-198, 68 vozila tipa HMMVV, deset logističkih kamiona do 5 t, dva kamiona cisterne za vodu, dva kamiona cisterne za gorivo te dva vozila s prijenosnim električnim generatorima. Najveći dio ovih vozila moguće je prebaciti na obalu teškim helikopterima, a ona najteža (tenkovi) prevoze se desantnim brzim brodovima LCU i LCAC. Ne smije se zanemariti da su brodovi klase Tarawa, a posebice klase Wasp prilagođeni i za prihvat najmodernijih konvertiplana MV-22 Osprey što dodatno unapređuje brodske operativne mogućnosti. Ukrcajanjem dodatnih zračnih snaga u obliku ASW helikoptera, a posebno borbenih VSTOL aviona poput JSF te besposadnih letjelica, ovi brodovi se jednostavno pretvaraju u vrlo moćne plovne jedinice za nadzor mora. S obzirom na to da se klase Tarawa i posebice Wasp odlikuju punim deplasmanom koji je gotovo dvostruko veći od bilo kojeg drugog sličnog broda na svijetu pa čak i od pojedinih "malih nosača zrakoplova" nije potrebno posebno naglašavati da

je riječ o brodovima iznimnih potencijala. Budući da su prvi brodovi ovih klase izgrađeni prije 34 godine (Tarawa) odnosno prije 23 godine (Wasp) vrijeme njihova povlačenja iz operativne uporabe se neizbjježno približilo (posebno za klasu Tarawa), pa su u US Navyju počeli razmišljati o njihovim nasljednicima. Oni su prije svega predstavljeni u novoj LHA klasi America i LPD klasi San Antonio. Prva je u realizaciju krenula klasa LPD brodova klase San Antonio. To je zapravo prvi američko-jurišni brod namjenski konstruiran za ukrcaj moderne "marinske trijade": ekspedicijskih borbenih vozila (EFV), desantnih plovila na zračnom jastuku (LCAC) i konvertiplana MV-22 Osprey. Ukrcajem navezenih borbenih vozila, plovila i letjelica LPD klase San Antonio promovirana je u borbenu platformu sposobnu za izvođenje desantnog udara "preko horizonta" gotovo 600 Nm daleko od protivničke obale, odnosno dovoljno daleko da ostane izvan dosega obalne obrane a istodobno zadržavajući sposobnost da desantne snage dosegnu ciljeve duboko u unutrašnjosti branjenog područja. Inicijalno je bilo planirano da se izgradi 12 brodova ove klase koji bi trebali zamijeniti čak 41 brod starih LPD klase Austin, Cleveland i Trenton. Do danas je izgrađeno pet plovnih jedinica ove klase: LPD-17 San Antonio, LPD-18 New Orleans, LPD-19 Mesa Verde, LPD-20 Green Bay i LPD-21 New York. Daljnja četiri broda (LPD-22 - LPD-25) nosit će imena San Diego, Anchorage, Arlington i Somerset. Sudbina preostala tri broda još nije poznata, ponajprije zbog probijanja cijene gradnje i opremanja koja je premašila 1,7 milijardi dolara.

Klasa San Antonio gradi se uz poštivanje i primjenu svih najmodernijih tehnologija. Srce brodskih obrambenih kapaciteta čini tzv. Ship Self-Defence System (SSDS) - brodski samoobrambeni sustav koji ujedinjuje informacije s vanjskih senzora, osigurava identifikaciju prijetnji, provjerava vlastitu obrambenu spremnost, preporuča odabir defanzivnih inaćica protiv napada krstarećih projektila i zrakoplovnih napada u uvjetima

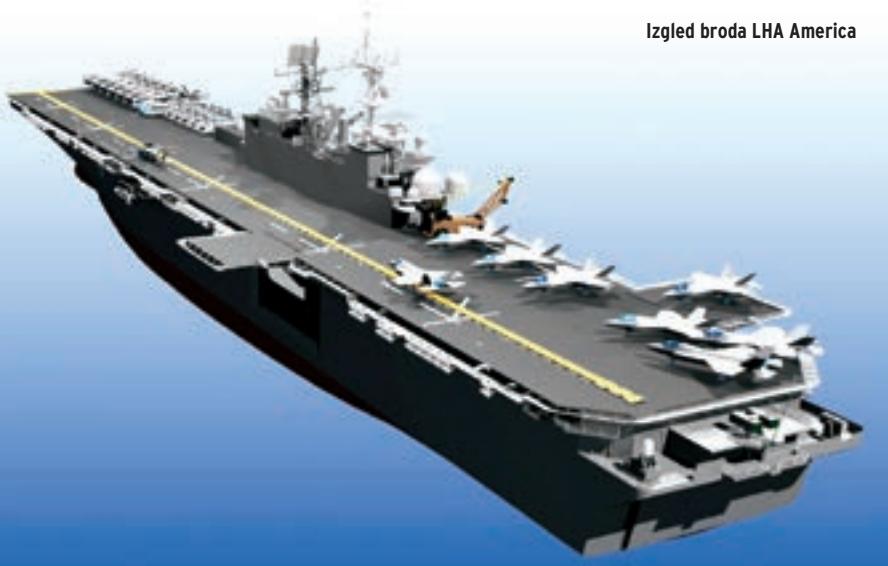
elektronički prezasićenog okruženja. Klasa San Antonio građena je po načelima stealth gradnje. Duljina broda je 208 a širina 32 m. Puni deplasman broda iznosi 24 900 tona. Njegovu konstrukciju odlikuje kompaktan izgled s velikim nadgrađem te velika sletna paluba na krmi broda. Posadu broda čini 395 članova uz koje se može ukrcati još 700 marinaca pod punom opremom.

Propulzija klase San Antonio riješena je uporabom četiri sekvencijalno postavljena turbo-dizelska motora Colt Pielstick koji razvijaju ukupno oko 42 000 KS koje predaju na dvije propellerske osovine s pitch-propelerima.

nih jarbolnih konstrukcija u kojima su ugrađeni gotovo svi najvažniji radarski i senzorski brodski sustavi. Brodski oružni sustav sastoji se od dva PZO raketna sustava 21RAM, dvaju CIWS sustava Bushmaster II 30 mm, četiri dvostruka M2 Browning automatska topa kalibra 25 mm. Isto tako postoji vrlo realna mogućnost za ugradnju jednog 16-ćelijskog okomitog lansera (na pramcu ispred zapovjednog mosta) u koji bi se smjestili projektili ESSM. LPD-17 San Antonio je prvi brod američke ratne mornarice na koji je ugrađen optički SWAN (Shipboard Wide Area Network) mrežni sustav. Optičkim su vlaknima povezani svi

o gradnji LHA-6 America donijeta je 1. lipnja 2007. a ceremonija polaganja njegove kobilice održana je 17. rujna 2009.

Za 2,4 milijarde dolara brodogradilište Northrop Grumman Ingalls Operations iz Pascagoule trebao bi ga dostaviti američkoj mornarici do kraja 2012. godine. LHA-6 America zapravo predstavlja najnoviji multifunkcionalni pristup i najsvestraniji koncept u konstrukciji amfibijsko-jurišnog broda. U njegovoj konstrukciji je najbolje vidljiv novi pristup i doktrina uporabe američkih desantnih snaga. LHA-6 America nema krmeni potopivi suhi dok i prema tome na sebi neće nositi ploveća desantno-jurišna sredstva. Nova doktrina predviđa samo zračni transport ekspedičijskog pješačkog korpusa, njegove borbene opreme i tehnike, uporabom helikoptera i konvertiplana. Upravo iz tog razloga i izostavljanja suhog doka iz brodske konstrukcije, brodski zrakoplovni hangari za smještaj borbenih i transportnih letjelica bit će znatno povećani. Ujedno, dodatni brodski volumen bit će iskorišten za povećanje ukrcanih zaliha (streljiva, goriva, opreme, vode i ostalog) potrebnih iskrcanim snagama. Isto tako, taj prostor omogućiće ukrcaj većeg broja vojnika ekspedičijskog korpusa, ali i njihov bolji i kvalitetniji smještaj te mnogo bolje servisne kapacitete za ukrcanu zrakoplovnu komponentu. Ukrcajem većeg broja suvremenih VSTOL aviona poput JSF F35B, prema promišljanjima američkih stratega osigurao bi se mnogo jači "zračni kišobran" jurišnim snagama na obali i tijekom njihova transporta morem - a uporaba konvertiplana MV-22 Osprey trebala bi osigurati mnogo brži i sigurniji transport jurišnih pješačkih snaga na precizno izabrane lokacije na obali. Prema dostupnoj literaturi, propulzija broda bit će riješena uporabom dviju plinskih turbina GE LM 2500+, koje će razvijati više od 52 MW snage koja će se distribuirati na dvije propellerske osovine s pitch-propelerima što će ovom brodu omogućiti vrlo širok raspon brzina do maksimalnih 24 čv. ■

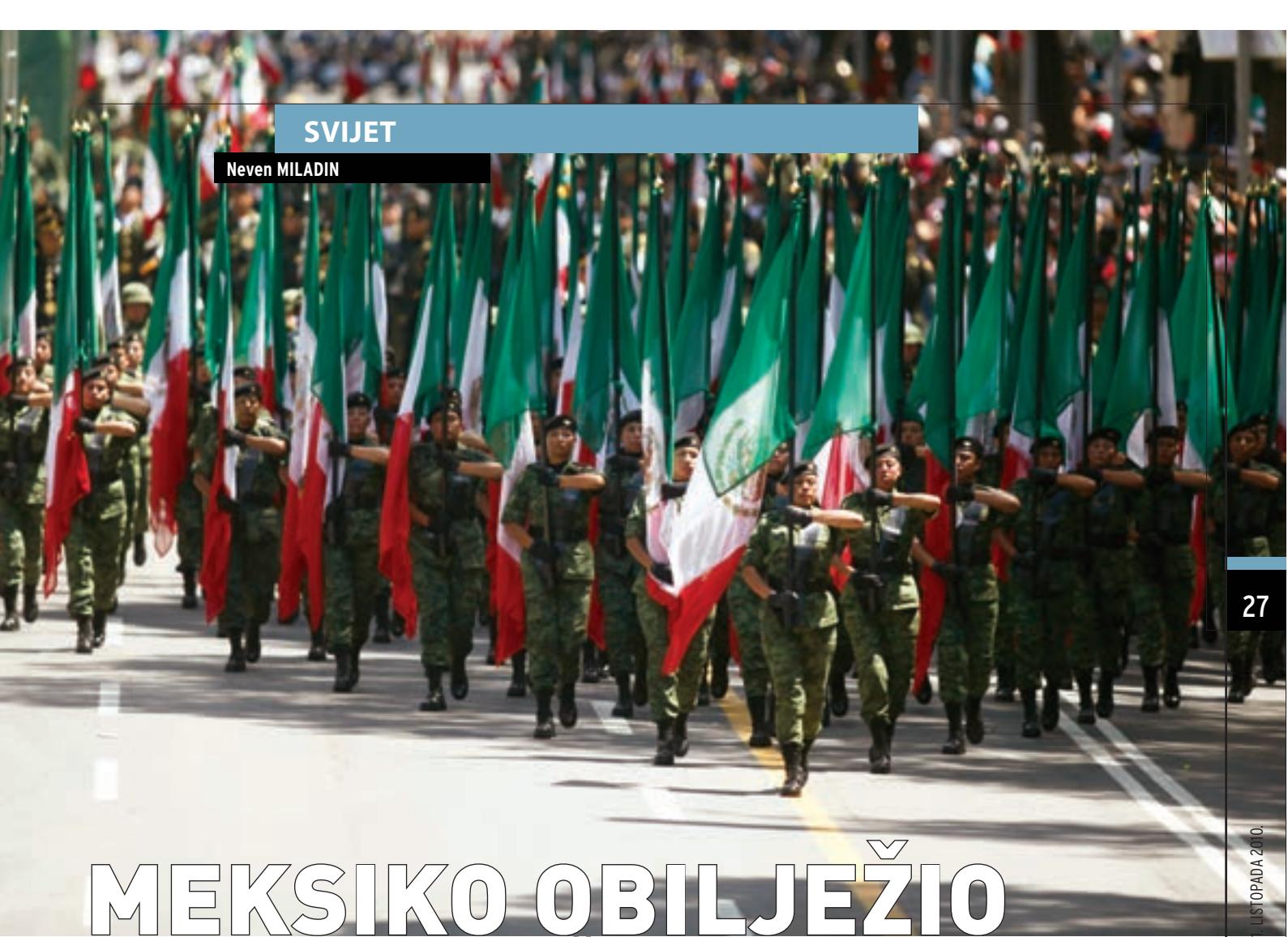

Izgled broda LHA America

Takva konfiguracija pogona osigurava ovoj klasi maksimalnu brzinu 22 čv. Amfibijske snage ukrcane na LPD sastoje se od helikopterske i pomorske komponente. U brodski hangar može se smjestiti ukupno četiri helikoptera tipa CH-46 Sea Knight ili dva konvertiplana MV-22 Osprey. Na sletnoj palubi su četiri sletne točke na koje mogu istodobno, u slučaju potrebe, sletjeti helikopteri. U potpalubju San Antonia je potopivi suhi dok i trorazinska garaža za motorna vozila. U suhom doku se mogu smjestiti dva LCAC (desantna plovila na zračnom jastuku) ili jedno klasično LCU desantno plovilo i 14 EFV-a (ekspedičijsko borbeno vozilo). Zanimljivost klase San Antonio ogleda se također u primjeni dviju integrira-

brodski sustavi, borbeni sustavi, senzori, zapovijedni i nadzorni čvorovi s multifunkcionalnim konzolama radi dobivanja podataka u realnom vremenu i osiguranja učinkovite uporabe broda. Posljednja akvizicija u amfibijsko-jurišnoj floti US Navyja je LHA-6 America. Četvrti brod u povijesti SAD-a koji će nositi ime America, jest zapravo najveći amfibijsko-jurišni brod koji je do sada izgrađen. Sa svojih 257,3 m duljine, 32,3 m širine istiskivat će oko 44 970 t standardnog i oko 45 700 t punog deplasmana. Svojim vanjskim izgledom podsjeća dosta na LHA klasu Wasp, ali se od nje konstrukcijski dosta razlikuje.

Za sada (koliko je poznato) naručen je samo jedan brod ove klase. Odluka

MEKSIKO OBILJEŽIO 200. OBLJETNICU POČETKA BORBE ZA SLOBODU

Zrakoplovi F-5 preparali su nebo iznad glavnog grada Meksika, padobranci su doskočili na slavni trg Zocalo, a helikopteri Blackhawk i MI-17, koji se rabe u tzv. ratu protiv droge, svojim snažnim rotorima podigli su prašinu i natjerali uzbudenu masu na ulicama Meksiko Cityja da skrene pogled. Dio je to prizora tijekom veličanstvena vojnog mimohoda kojim je Meksiko obilježio 200. obljetnicu početka borbe za neovisnost, ratnog pohoda koji je pokrenuo slavni i holivudskim spektaklom uprizoreni svećenik Miguel Hidalgo i koji je nakon 11 godina osigurao Meksikancima neovisnost od Španjolske.

No, sami vojni mimohod nije bilo tek puko stupanje vojnika, prolazak tenkova i nadljetanje zrakoplova. Protekao je u druženju vojnika iz više država, jer domaćini su na svoju proslavu pozvali goste iz čak 17 zemalja. Tako su među više od 600 stranih vojnika bili i priпадnici svečanih postrojbi kineske, američke, ruske i francuske vojske, ali i španjolske koju

su prije 189 godina i porazili u toj gordo bitki za samostalnost.

General Loera zapovjednik mimohoda

Višednevna proslava samostalnosti započela je još 15. rujna velikim, spektakularnim vatrometom i prigodnim koncertima diljem zemlje. Jasno, u svim događanjima dominirale su boje meksičke trobojnice, pa su tako i vatrometom dominirale zelena, bijela i crvena, zastave su izvještene doslovce na svakom mogućem mjestu, a ljudi već danima ulicom prolaze našminkani poput vjernih nogometnih navijača s bojama zemlje na obrazima.

Poznati sombrero, vjerojatno uz kaktus najpoznatija ikona Meksika, sastavni je dio odjeće desetina tisuća ljudi koji kroče ulicama unatoč tomu što ti šeširi s velikim obrubom nisu odavno tako česta pojавa u velikim gradovima.

Vojnom svečanosti zapovijedao je general Jorge Juarez Loera, upravo onaj koji je jednom prigodom izjavio da bi volio vidjeti pro-

Sredinom rujna diljem Meksika obilježena je 200. obljetnica od događaja kad je svećenik Miguel Hidalgo u mjestu Dolores pozvao na ustanak protiv španjolskih kolonizatora. Glavna svečanost održana je u Mexico Cityju uz veličanstveni vojni mimohod

PC-7 meksičkog ratnog zrakoplovstva tijekom nastupa na proslavi

mjenu pristupa rada novinara, da kad pogine neki od pripadnika narkokartela ili lokalnih bandi, umjesto pisanja o novoj žrtvi rata protiv droge pišu o jednom kriminalcu manje u toj bespoštедnoj borbi. Premda je zbog svoje izjave bio nerijetko i kritiziran, javnost ga je

poduprla i baš je njemu pripala čast biti prvim čovjekom najvećeg vojnog mimo-hoda ove godine.

40 milijuna dolara za proslavu

Jasno, kako Meksiko danas nije najsigurnija država američkog kontinenta,

baš zbog toliko puta spominjanog rata protiv droge i narkokartela, sigurnost desetina tisuća ljudi koji su na ulicama glavnoga grada pratili vojni mimohod osiguravale su stotine tajnih agenata i snajperisti na krovovima. Unatoč očekivanjima da bi neka banda čak i mogla

Proslava u sjeni terora bandi

Premda je proslava 200. obljetnice događaja kad je Hidalgo poveo sunarodnjake u borbu za neovisnost bila spektakularna, nije baš sve tako idilično kako se isprva čini. Čak su i gradski oci Mexico Cityja predložili svojim sugrađanima da vojni mimohod prate iz svojih domova, a u nekim dijelovima zemlje proslave su organizirane bez izravnog sudjelovanja javnosti. Primjerice, u Ciudad Juarezu, najsmrtonosnijem gradu Meksika, tradicionalna proslava Dana neovisnosti održana je iza zatvorenih vrata gradske vijećnice, a stanovnici toga grada mogli su vidjeti proslavu samo preko TV prijamnika.

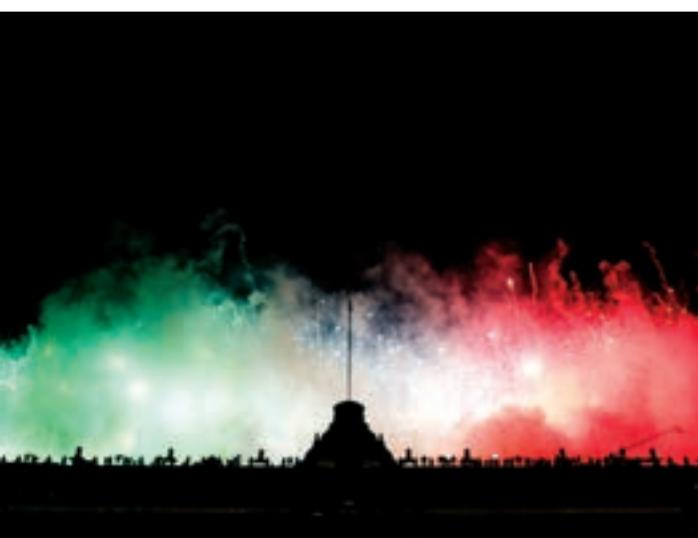
Zbog nasilja u mnogim manjim mjestima otkazane su sve svečanosti. Na dan najveće proslave diljem Meksika zabilježena su ubojstva, otmice i borbe s federalnim policijskim i vojnim postroj-

bama, a najžešće je odjeknula vijest da je jedna lokalna banda ubila 70-ak ljudi zato što su odbili krijumčariti drogu. U predjelu Cancuna policija je uhitila nekolicinu ljudi pod sumnjom da su namjeravali bombama napasti slavljenike na ulicama, a u sjevernoj državi Nuevo Leon poginulo je osam pripadnika bande koja je napala policijsku ophodnju.

U Moreliji, na zapadu zemlje, prije dvije godine lokalna je banda bacila bombe u masu slavljenika, i otada nema javne proslave. Strah od nasilja, smrti i terora još je uvijek prevelik, a bande i narkokarteli preutjecajni i odveć nemilosrdni da bi lokalne vlasti samo s nadom u dobar završetak organizirale slavlje koje bi na kraju moglo prerasti u komemoraciju.

pokušati omesti tijek mimohoda, to se nije dogodilo i sve je prošlo u najboljem redu.

Cijena cijele proslave nije tajna; oko 40 milijuna dolara stajale su pripreme i samo slavlje, uključujući i vojni mimohod. Marco Balich, umjetnički direktor koji je radio na osmišljavanju proslave 200. obljetnice početka borbe Meksikanaca za svoju samostalnost, ali i producirao otvaranje i zatvaranje Zimskih olimpijskih igara u Torinu 2006. godine, kazao je da se za cijenu jednog suvremenog borbenog zrakoplova može bez problema proslaviti rođendan države. Meksiko ga je znalački i lijepo proslavio! ■

Miguel Hidalgo - svećenik i buntovnik

U ranim satima 16. rujna 1810. svećenik Miguel Hidalgo y Costilla zazvono je zvonom male crkve u mjestu Dolores i pozvao građane na borbu za slobodu. Ono što je isprva izgledalo kao lokalna pobuna, preraslo je u opći sukob sa Španjolcima i nakon 11 godina rezultiralo je neovisnošću Meksika.

Hidalgo, čija je uloga u organizaciji borbe za neovisnost neprijeporna, postao je svećenikom s 25 godina i radio je kao učitelj teologije i latinskog jezika. Zbog brojnih sukoba s nadređenima Hidalgo je udaljen od velikih gradova i bogatih službi, pa je tako stigao i u gradić Dolores u kojem je mjesni župnik bio njegov brat Felipe. Premda je bio svećenik koji je učio na priznatim meksičkim teološkim školama, Hidalgo nije bio vjeran tradiciji koju je nalagala Katolička crkva u XVIII. stoljeću. Osim što je u propovijedima blatio španjolskog kralja, odao se kocki i živio životom buntovnika. Maria Manuela Herrera bila mu je prva životna suputnica s kojom je imao dvije kćeri, a poslije je upoznao Josefu Quintanu s kojom je imao još troje djece.

Život je skončao pod paljbom streljačkog voda. Naime, Hidalgo i njegovi vojnici uhvaćeni su sredinom 1811. u državi Jalisco, suđeno mu je na sudu inkvizicije na kojem je ekskomuniciran 27. lipnja, te proglašen krivim za izdaju. Pogubljen je u Chihuahuu 30. srpnja 1811. Prema legendi, prije samog streljanja stavio je ruku na srce kako bi vojnicima pokazao kuda ciljati. Odbio je i crni povez preko očiju. Vodstvo borbe za neovisnost preuzeo je svećenik José María Morelos.

Glavna svečanost održana je u Mexico Cityju uz veličanstveni vojni mimohod

Japanska je okupacija Malaje dovela do stvaranja kineske gerile na Malajskom poluotoku, čije su ratne aktivnosti nakon svršetka II. svjetskog rata obnovljene protiv britanskih kolonijalnih vlasti. Uspješna kombinacija britanskih vojnih i političkih mjera je dovela do gušenja ustanka iako se sukob u ograničenom obliku protegao do 1960. godine

MALAJA 1948.-1960.

Malajski komunistički gerilci ostali su aktivni godinama nakon proglašenja neovisnosti zemlje

Britanska istočnoindijska kompanija je potkraj XVIII. stoljeća započela teritorijalne akvizicije na području Malajskog poluotoka, te je Velika Britanija do sredine XIX. stoljeća učvrstila vladavinu u regiji. Za Britance je bio najvažniji Malučki prolaz koji predstavlja strateški važnu točku na pomorskom putu do Kine. Nakon svršetka II. svjetskog rata i japanske

okupacije, 1946. je na Malajskom poluotoku od britanskih protektorata formirana Malajska unija, koja 1948. postaje federacija. Politički je bila organizirana kao skup sultanata povezanih britanskom vlašću predstavljenom visokim predstavnikom u Kuala Lumpuru.

U etničkom pogledu suvremenu Maleziju naseljava 50 posto Malajaca

(koji su uglavnom Muslimani), oko 25 posto stanovništva su Kinezi, a oko 7 posto Indijci dok ostatak čine manje etničke zajednice. Britanci su poticali kinesko useljavanje u Malaju, no dio kineskih imigranta postao je baza za uvoz komunističke ideologije u regiju. Tako je 1930. osnovana i Komunistička partija Malaje. Tijekom japanske okupacije dio malajskog stanovništva je kolaborirao s Japancima, unatoč prepuštanju dijela malajskog teritorija Tajlandu. U cijelini, Malajci su uživali bolji tretman od malajskih Kinea koji su bili suočeni s agresivnom japanskom protukineskom politikom. Tijekom japanske okupacije ubijeno je osamdesetak tisuća Kinea. To je dovelo do jačanja potpore malajskoj Komunističkoj partiji koja je, paradoksalno, uz britansku pomoć postala glavni nositelj oružanog otpora Japancima. Uoči svršetka rata dolazi do sukoba gerilaca Komunističke partije s malajskim stanovništvom, te se zemlja u trenutku povratka britanske kolonijalne vlasti 1945. nalazila na rubu građanskog rata.

Chin Peng diže oružje

Komunistička partija postala je legalna politička stranka te je odmah tražila neovisnost kolonije i usvajanje visokih standarda poštivanja etničkih manjina. Iako je protujapanska komunistička gerila bila raspушtena, velika skladišta oružja su ostala izvan britanskog dosega te su mogla poslužiti u slučaju potrebe. Nakon razdoblja unutrašnjih malajskih napetosti, pobjede komunista u kineskom građanskom ratu te zahuktavanja Hladnog rata, Komunistička partija Malaje pod vodstvom Chin Penga je 1948. godine

počela pružati oružani otpor kolonijalnim vlastima. Prva zabilježena akcija gerilaca je ubojstvo trojice zapadnjačkih upravitelja na jednoj plantazi u srpnju 1948. Britanci su kao protumjeru proglašili izvanredno stanje, zabranili Komunističku partiju te razmjestili vojne postrojbe.

Trinaest tisuća gerilaca je djelovalo iz baza u malajskim džunglama, te je sukob niskog intenziteta (zbog čega se u zapadnjačkim dokumentima i naziva Malajskom "krizom") potrajan do idućih 12 godina nastavio se i nakon povlačenja Britanaca. Ustanička taktika se svodila na uobičajeni obrazac "udari i bježi", napade na policijske postaje i na predstavnike kolonijalne vlasti. Ratovanje u džungli je uvelike podsjećalo na francusko angažiranje u Indokini, odnosno kasnije američko u Vijetnamu.

Sir Gerald Templer pokrenuo je rješavanje političkih i ekonomskih problema Malaje

Komunisti su uživali potporu dijela kineske zajednice. Britansko je zapovjedništvo procjenjivalo da je oko pola milijuna Kineza, od tri milijuna koliko ih je tada živjelo na Malaji, podupiralo ustanike. U sklopu tzv. Briggsova plana 1950. je iz ruralnih područja preseljeno pola milijuna ljudi u nadzirana naselja. Zamisao je bila izglađnjivanje i uskraćivanje daljnje potpore gerilcima, što je na duži rok polučilo rezultate. Iako su ove mjere gerilcima uskratile logističku potporu lokalnog stanovništva, pridonijele su nepopularnosti vlade. U listopadu 1951. ustanički su izvršili uspešan atentat na britanskog visokog predstav-

Novinska naslovница izšla neposredno nakon ubojstva britanskog visokog predstavnika Henryja Gurneya

nika Henryja Gurneya. Gurneyjevo ubojstvo bila je najvažnija teroristička akcija koju su ustanički poduzeli, no pokazala se kontraproduktivnom jer je dovela do gotovo potpunog gubitka potpore civilnog stanovništva.

Gerilci u izolaciji

Važan korak u slamanju ustanka je bilo imenovanje britanskog visokog povjerenika Sir Gerald Templa, koji je pokrenuo rješavanje političkih i ekonomskih problema. Templer je brojčano proširoio malajske snage sigurnosti i opremio ih suvremenim oružjem. Povjerenik je također, nastojao stvoriti politički "new deal" između najvećih etničkih zajednica. Na njegovu inicijativu su otvoreni pregovori s liderima stranaka koje su predstavljale etničke zajednice: malajskim UMNO-om i Malajskim kineskim savezom. Koalicija UMNO-a, Malajskog kineskog saveza te Malajskog indijskog kongresa je na izborima 1955. osvojila apsolutnu vlast. Time je uspostavljen obrazac vladajuće koalicije velikih etničkih zajednica što je osiguralo relativnu stabilnost zemlje. Komunisti su 1955. ponudili prekid sukoba u zamjenu za političku legalizaciju, što je odbijeno, no gerilcima je ponuđena individualna amnestija, što su mnogi prihvatali. Malajska federacija je 31. ko-

lovoza 1957. dobila neovisnost nakon čega je ustanak počeo jenjavati.

Nadzor vladinih snaga nad izvorima opskrbe hranom komunističkih gerilaca je doveo do sve učestalije prakse predate gerilaca i do postupnog opadanja njihovih aktivnosti. Naime, važan element u porazu gerilaca bila je fizička izolacija zbog čega su bili potpuno ovisni o potpori lokalnog stanovništva. Stoga se u konačnici britansko angažiranje u Malaji pokazalo uspješnom protugerilskom kampanjom, za razliku od francuskog u Indokini koje je pošlo potpuno drugim smjerom. Dio gerilaca je u gustim džunglama duž tajlandske granice ipak nastavio s ratnim operacijama do 1960., nakon čega su konačno poraženi.

U Malajskoj krizi je poginulo oko dvije i pol tisuće civila, dok su Britanci (uključujući i ostale trupe Commonwealtha) imali više od 500 poginulih vojnika. Na strani malajskih snaga sigurnosti poginulo je više od tisuću ljudi, dok se gubici na ustaničkoj strani procjenjuju na više od šest tisuća gerilaca, što je iznimno visok postotak uvezvi u obzir da broj gerilaca nikada nije prelazio više od 15 tisuća. Prvi godina neovisnosti Malezija je bila u sukobu s Indonezijom, 1962., a 1965. Singapur je napustio federaciju. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Dokumenti o napadnim operacijama JNA i pobunjenih Srba u Dalmaciji 1991. (II. dio)

O početku rujanske napadne operacije srpskih snaga prema moru, odnosno Šibeniku, govori dnevno izvješće "Glavnog štaba Teritorijalne obrane SAO Krajine komandantu Oružanih snaga SAO Krajine" od 17. rujna 1991. (napisano je vjerojatno u noćnim satima, 16. na 17. rujna). U njemu se navodi da je u 16,00 č. počela akcija deblokiranja vojnih objekata, kasarni i ustanova u zoni odgovornosti Kninskog korpusa, te da je u 17,50 č. sekretar Milan Martić izdao sledeću naredbu:

1. Za štab Benkovac: Staviti na raspolažanje što više ljudi p.puk. Živanoviću koji će komandovati operacijom deblokade Zemunika.

2. Okloplji voz krenuti sa stanice Kosovo do blizu Tepljuha i dejstvovati žestokom vatrom po rejonu Siverića.

3. Ojačani vod (specijalne jedinice) uputiti u rejon Vrbnika.

4. Za štab Kistanje: Mobilisati što više ljudstva i staviti na raspolažanje p.puk. Lisici.

U istom izvješću spominje se da je oko 13.30 sati stigla vijest da su srpske snage osvojile Topusko, da će tijekom noći sa snagama iz Gračaca biti organizirano "čišćenje" Lovinca i Sv. Roka, ali i da su "izgubile" Gospić, odnosno da su se "povukle iz Istočnog Gospića i sad drže položaje na 8 km ispred Metka", te da su "prešle u defanzivu" nakon što su snage ZNG-a i MUP-a RH zauzele "kasarnu u Gospiću i zarobile velike količine MTS, od kojih su najznačajniji 7 tenkova, 12 minobacača 120mm, kao i velike količine municije". (Izvornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 6., pov. br. 270/3., 1991.)

Drugoga dana napadne operacije prema moru, 17. rujna 1991. u 22. sata, komanda 9. korpusa Oružanih snaga SFRJ uputila je zapovijed Komandi 180. mtbr da čvrsto drži dostignute linije. U zapo-

vjedi, koju je potpisao "komandant" 9. korpusa general-major Vladimir Vuković, između ostalog, navedeno je:

1. Snage ZNG i MUP-a RH su, osloncem na naseljena mjesta i jake topografske i druge objekte uz primenu zaprečavanja, sprečavale snagama korpusa brzo izbjeganje u rejone okruženih, odsečenih i ugroženih vojnih objekata, čime su produžile sa pritiskom i pokušajem zauzimanja istih. Iste se na pravcima dejstva jedinica korpusa neorganizovano i panično izvlače, a jedan značajan broj tih snaga se predaje, ostavljajući opremu, municiju pa i naoružanje, a korištene objekte i postavljene prepreke ojačavaju improvizovanim minsko-eksplozivnim napravama i minama iznenadjenja.

2. - 9. Korpus je sa uspehom nastavio sa izviđanjem napadne operacije uz visok tempo napada ka naredjenim reonima i objektima na prostoru srednje i severne Dalmacije. (...)

4. Odlučio sam

U toku noći 17/18. 09. na dostignutoj liniji stabilizovati odbranu, organizovati borbeno obezbedjenje i odmor ljudstva na položajima, istovremeno izvršiti evakuaciju i zbrinjavanje ranjenih i sprovodenje zarobljenika u dubinu teritorije, kao i popunu jedinica za produžetak dejstava.

U toku 18. 09. izvršiti koncentrični napad na grad Drniš i isti zauzeti, a na pravcu Vrlika - Split izbiti pred Sinj, ovlatiti gradom i deblokirati ugrožene objekte oko Sinja i izdvojene objekte kod Drniša (Trbounje, 405. rb i Žitnić).

Na ostalim pravcima na frontu čvrsto držati dostignutu liniju, a u dubini vršiti čišćenje i razbijanje oštećenih grupa ZNG i MUP-a. Gotovost za ofanzivna dejstva u 06,00 č 18. 09.

5. Zadaci jedinica:

5.1.) 221. mtbr (bez okb) sa okb m-84 uz avio i artiljerijsku podršku i u sadejstvu sa snagama TO ima zadatku: u toku noći

17/18. 09. na dostignutoj liniji stabilizovati odbranu, izvršiti popunu, organizovati borbeno obezbedjenje i odmor ljudstva na položajima, a u jutarnjim časovima 18. 09. glavnim snagama izvršiti koncentričan napad na grad Drniš sa prostora Petrovog polja i na pravcu Oklaj – Razvodje - Drniš. Zauzeti grad i deblokirati vojne objekte u Trbounju i Žitniću, a pomoćnim snagama produžiti napad na pravcu Otišić - Sinj, odbaciti snage ZNG i MUP-a sa šireg prostora kasarni u Sinju i deblokirati vojne objekte "Kukuzovac", a zatim sa snagama 594. inž obezbediti se iz pravca Splita.

Podržava kag. 9 i lba po zahtevu.

5.2. 180. mtbr sa snagama ojačanja uz avio podršku i u sadejstvu sa snagama odbrane aerodroma i jedinica TO u toku noći 17/18. 09. na dostignutoj liniji stabilizovati odbranu i odsudno braniti Maslenički most, izvršiti popunu, organizovati borbeno obezbedjenje, odmor ljudstva na položaju i biti u gotovosti za odbijanje protivnapada iz pravca Zadra i Karlobaga. Podržava kag-9 i lba po zahtevu.

5.3. tg-4 sa snagama ojačanja uz avio i artiljerijsku podršku u sadejstvu sa 180. mtbr. i jedinica TO u toku noći 17/18. 09 stabilizuje odbranu na dostignutoj liniji, vrši popunu, organizuje borbeno obezbeđenje i odmor ljudstva na položajima, a u toku 18. 09. sprečiti protivnapad iz pravca Šibenika i Vodica i izvesti aktivnosti u cilju poboljšanja taktičkog položaja. Podržava kag-9 i lba po zahtevu.

6. Podrška:

6.1. avijacijsku podršku vrši 5. vak RV i PVO sa 4a/p ia i 24 a/p lba po zahtevu.

6.2. artiljerijsku podršku vrši kag-9 prema planu dejstva. (...)

9. Komandovanje i veza: redovne izvještaje dostavljati u 07,00 i 19,00 časova sa stanjem u 06,00 i 18,00 časova, a vanredne po potrebi. (Izvornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 7., kut. 5009) ■

Ne kajem se

Zar da se kajem i riječ svoju gazim
i sve ono što predstavlja ona?
Gospe moja, ja te u snu tražim,
zbog slobode ljudi mriju od iskona.

Ja sam svoje srce ostavio
u grudima zemlje što se rađa,
dodirnuo njeno ispaćeno lice,
vječnu vatrnu za nju zapalio.

Vitezovima s Kruševa 1991.,

Frano LIVAJIĆ

Jarbol tvoj

Ispred vjetra, još će prije,
u njem vrući vrtlog vrije
snagom svom,
on je brod i jarbol tvoj
uvijek spremam, bije boj
za svoj dom.

Lađe naše, sve je stalo,
zbog njega se uzburkalo
more jadransko,
svjetionik vječni sad je on,
glas slobode zvonki zvon,
srce junačko.

Za Dan HRM-a

Frano LIVAJIĆ

Plamteće rese

Na litici,
vreloj stijeni
ostali su prsti goli,
ruke pune krvi,
zgrčene od boli,
podigla se, spremna
figura je njena,
vreba šarka,
poskok pritajeni.

Nad Kruševom stale
velebitske vile,
hladnom rosom
lice im umile,
kada su ih pokapali
imenom ih dozivali,
plamteće su rese
s neba padale.

Vitezovima s Kruševa 1991.

Frano LIVAJIĆ

Hrvatskom mornaru

Ostao je na svom
rodnom žalu,
meteor je sjajni,
gori u kanalu,
lampadina je,
šeće se u noći,
svijetli našoj zbilji,
šapuće samoći.

Za Dan HRM-a

Frano LIVAJIĆ

BIBLIOTEKA

F. William Engdahl
Bogovi novca
Detecta, Zagreb, 2010.

Ova je knjiga povijest klike međunarodnih bankara, koji su stvorili Wall Street i koji i danas njime vladaju, kao što su prije I. svjetskog rata vladali Londonom; kronika uspona šačice ljudi koji su sebe držali posebnom silom, izvan i iznad zakona.

Kriza koja se rasplamsala 2007. godine, ispočetka u vezi sa sekuritizacijom visoko rizičnih "drugorazrednih" hipotekarnih kredita, uzdrmala je temelje finansijskog sustava kao nijedna druga kriza do danas. Za one koji žele razumjeti kako to da su one iste banke s Wall Streeta koje su svojom neograničenom pohlepom i težnjom za ostvarivanjem još većeg nadzora nad svijetom na kraju svega i na štetu poreznih obveznika izišle još bogatije, ova knjiga je uvod u unutarnje djelovanje moći novca.

Knjiga je rezultat tridesetak godina istraživanja i pisanja na temu novca i moći. Treći je dio trilogije koja cijelovito razrađuje riječi što ih je sredinom sedamdesetih godina izrekao američki ministar vanjskih poslova Henry Kissinger, štićenik moćnog Rockefellerova kruga, koje glase: "Nadziri nafatu i nadzirat će cijele države. Nadziri hranu, nadzirat će ljudе. Nadziri novac, nadzirat će cijeli svijet!"

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

Centurion

- britanski povjesni spektakl
- trajanje: 98 minuta
- scenarij i režija: Peter Kerekeš
- glumci: Quintus Dias (Michael Fassbender), general Titus Virilus (Dominic West), Etain (Olga Kurylenko)

Na početku II. stoljeća u sjevernoj Britaniji vladaju nemiri - neustrašivi i divlji Picti prkose Rimljanim na svakom koraku. Legendarna Deveta legija odlazi se suočiti s barbarima, sa zapovijedu da ih sve pobije i istrijebi. No, nakon što ih na nepoznatom tlu dočeka zasjeda, a general Virilus bude otet, Quintus će se zajedno s malom šačicom preživjelih legionara morati suočiti s opakom ratnicom Etain, pokušati spasiti generala Virilusa i nekako doći do rimske granice...

Još jedan suvremeniji britanski film o njihovom otoku u vrijeme Rimskog Carstva, što posebice priziva u sjećanje odličnu Posljednju legiju iz 2007. godine. Centurion je u filmskom smislu prilično jednostavan, stripovski rađen, za današnje standarde relativno kratak, ali zato nabrušen i zanimljiv. Posebno su zanimljive akcijske scene, a više od svih masakr u šumi u kojem je stradala većina legije. U sukobu s lokalnim divljacima, Rimljani su prikazani kao nosioci kulture i civilizacije. S povjesnog stajališta upravo je rekonstrukcija Hadrijanova zida, što se vidi na kraju filma, najblizi dodir sa stvarnom poviješću, jer Rimljani su morali podići taj zid da bi se zaštitili od nepokorivih i agresivnih divljaka sa sjevera. Prava istina o sodbini Devete legije nikada se nije doznala. Legija od tri tisuće ljudi nije se mogla izgubiti i samo tako nestati. Neki povjesničari vjeruju da su ih uistinu masakrirali, ali ne u Škotskoj, nego u Germaniji ili Perziji. Što se zapravo dogodilo, možda ni Rim nikad nije saznao. Ovaj film daje jedan od mogućih odgovora, samo su se Britanci, kad već snimaju, odlučili "konačni pad" Devete legije smjestiti na svoje otoče....

Leon RIZMAUL

VREMELJOV

**7. listopada 1991.
Raketirani
Banski dvori**

Ponedjeljak 7. listopada bio je dan koji je cijela Hrvatska nestrljivo očekivala zbog isteka moratorija Europske zajednice na odluku Sabora Republike Hrvatske o proglašenju neovisnosti. Sada je već, za razliku od proglašenja moratorija, cijela Hrvatska bila obuhvaćena ratnim vihorom. Jugoslavenska narodna armija otvoreno je stala uz bok srpskim pobunjenicima s barikada, a hrvatska policija i Zbor narodne garde pokušavali su diljem Hrvatske osvojiti što veći broj vojarni JNA, streljiva i oružja. Velik je dio Hrvatske već bio okupiran, Jadran je bio pod blokadom Jugoslavenske ratne mornarice, Zadar gotovo u potpunosti odvojen od ostatka Hrvatske, napadan je Dubrovnik, u Vukovaru su vođene ulične borbe, primirje se nigdje nije poštivalo, a većina europskih zemalja "ultimativno" je zvala na prestanak neprijateljstava, prijeteći sankcijama svim stranama umiješanim u sukob. Tog dana oko 15 sati dva zrakoplova Ratne avijacije JNA raketirala su Banske dvore, sjedište Predsjednika Republike Hrvatske, u Zagrebu. U trenutku napada u Banskim dvorima su se nalazili predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman, predsjednik Predsjedništva SFRJ Stjepan Mesić i jugoslavenski premijer Ante Marković. Pravo je čudo što su sva trojica preživjela napad, ali i sama odluka da se napad izvrši kad su se oni nalazili u Banskim dvorima upućuje na to da je vrhovništvo JNA, predvođeno Velikom Kadrijevićem, namjeravalo jednim potezom ukloniti najistaknutije, legalnim putem izabrane političke dužnosnike, ne samo Hrvatske nego i Jugoslavije. Osim Banskih dvora tog dana su raketirani i televizijski odašiljač na Sljemenu, Samobor te nekoliko zagrebačkih prigradskih naselja. Informativna služba komande Ratnog zrakoplovstva i Protuzračne obrane objavila je u Beogradu priopćenje kako nijedna posada borbenih "vazduhoplova" RZ i PZO nije dobila zadaću bombardirati Zagreb. U komandi RZ-a i PZO-a prepostavljeni su da se, s obzirom na cijelokupnu situaciju u zemlji, netko od pilota "možda" samovoljno odlučio na ovakvu akciju. Dvorište i predsjedničko krilo Banskih dvora potpuno su uništeni. Već sljedeći dan Sabor RH je proglašio istupanje iz SFRJ.

**1. listopada 331. prije Krista - Aleksandar Veliki pobjedio
Darija kod Arabele**

2. listopada 1935. - fašistička Italija napala Etiopiju

2. listopada 1998. - drugi posjet Ivana Pavla II. Hrvatskoj

**3. listopada 1929. - Kraljevina SHS promijenila ime u
Kraljevina Jugoslavija**

6. listopada 1014. - umro makedonski car Samuilo

Leon RIZMAUL

Priredio Ivan ŠARIĆ

Prenosni oltar iz Domovinskog rata

U obranu domovine, svatko na svoj način, uključile su se sve strukture hrvatskog društva, pa tako i Katolička crkva. Uz ubičajene poslove koje je Crkva obavljala, u Domovinskom ratu pojavila se potreba pastoralnog djelovanja među hrvatskim braniteljima, budući da je velika većina katoličke vjere.

U početku agresije, po svim biskupijama i redovničkim zajednicama, javlaju se svećenici *dragovoljci*, koji idu ondje gdje su se branitelji nalazili, na sve crte obrane. Zadaće su bile raznovrsne, od prijateljskih posjeta, razgovora, hrabrenja, do onih duhovnih - isповijedi, misa, svete pričesti te sprovoda.

Mons. Josip Šantić, Vođom je muzeju davao "Prenosni oltar iz Domovinskog rata", kojim se on služio od 1991. do 1995. godine, dok je služio mise za branitelje u Zadarskom zaleđu i Velebitu.

"Prenosni oltar" sastoji se od malog kožnog kovčića u kojem se nalaze: *pozlaćeni kalež, plitica* - pozlaćena posudica u kojoj se posvećuju hostije, *piksida* - pozlaćena posudica u kojoj se nose hostije, metalni križ i staklena bočica optočena metalom za držanje vina.

Slike: D. VLAHOVIĆ

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parllov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2010.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

www.porpax.eu

Porpax je novi hrvatski portal za ljubitelje mornarice. Stranice su neovisni projekt i još su, sudeći po količini tekstova, u povojima. No, čini se da www.porpax.eu ima budućnost. Namjera je pokrivati širok spektar vojnih temi, od aktualnih vijesti (s redovitim update-om) preko suvremenog naoružanja i povijesti pa sve do stručnih analiza. Vizualno, stranica je dopadljiva. Fotografije nisu prevelike, ali može ih se dovoljno uvećati da ih lijepo vidite na zaslonu. Ukratko, Porpax obećava, uskoro bi mogao postati stalno virtualno mjesto okupljanja svih koje zanima vojna tematika.

D. VLAHOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr